pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 1

Pris: 50c

Papur Pawb

Medi 2026 Rhif 521

Canlyniadau Y Sioe, tudalen 8–11

Rhifyn arbennig gydag atodiad lliw Sioe 2026

Hwb Mawr i'r Cae Bach

Ers iddo agor ym mis Medi 1973, mae cenedlaethau o blant yr ardal wedi chwarae yn Cae Bach, Tal-y-bont. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gwelwyd ymdrechion arbennig gan ymgyrch Cronfa Cae Bach Fund i godi arian er mwyn adnewyddu a thrawsnewid y safle ar gyfer cenhedlaethau'r dyfodol.

Mae Ymgyrch Cae Bach wedi derbyn hwb enfawr yn dilyn newyddion gwych ym mis Gorffennaf, pan lwyddodd cais am grant y Loteri Genedlaethol i sicrhau £98,000 tuag at y gronfa. O ganlyniad, mae cyfanswm yr arian a godwyd hyd yn hyn wedi cyrraedd dros £150,000, ac mae'r cyfarpar newydd ar gyfer Cae Bach eisoes wedi'i archebu.

Yn dilyn cyfarfod ym mis Awst gyda'r cwmni sy'n darparu'r cyfarpar newydd a'r contractwr, cadarnhawyd y bydd y gwaith ar y safle yn dechrau o ddifrif yn ystod mis Medi. Bydd angen cau a diogelu'r safle dros dro tra bod y gwaith yn mynd yn ei flaen ond bydd digon o rybudd yn cael ei roi ar y cyfryngau cymdeithasol ac ar hyd a lled y pentref. Y gobaith yw cwblhau'r cam hwn erbyn diwedd mis Hydref neu ddechrau Tachwedd - yn ddibynnol ar y tywydd wrth gwrs!

Mae Pwyllgor Cae Bach yn gwerthfawrogi'r holl ymdrechion a'r gefnogaeth leol hyd yma. Ar ran y Pwyllgor, dywedodd Lynwen Rees Jones: "Hoffwn ddiolch yn fawr i bawb sydd wedi rhoi o'u hamser i helpu gyda'r digwyddiadau codi arian dros y ddwy flynedd ddiwethaf, yn enwedig yn ystod digwyddiadau mawr fel y prynhawn tsili, y sêl pen bwrdd a'r sêl planhigion – diolch i bawb a fu'n helpu i osod byrddau a chadeiriau, prisio pob eitem unigol, cyfrannu cacennau, planhigion ac amryw eitemau i'w gwerthu, paratoi te a choffi, gweini bwyd, golchi llestri, a chlirio popeth ar ddiwedd y dydd. Rydych chi'n gwybod pwy ydych chi, ac rydyn ni'n hynod ddiolchgar i chi am bopeth – fyddai hyn oll ddim yn bosibl heboch chi."

Er gwaethaf y llwyddiant mawr diweddar, mae angen codi rhwng £20,000 a £30,000 ychwanegol i allu cwblhau'r gwaith yn llwyr, gan gynnwys gwaith tirlunio a phlannu, twtio o amgylch yr ymylon a gosod camera cylch cyfyng. Felly, mae'r ymgyrch a'r apêl am gefnogaeth yn parhau! Mae tocynnau Clwb 200 2026-27 ar werth ar hyn o bryd ac mae un digwyddiad cyffrous yn cael ei gynllunio a fydd yn siwr o roi hwb pellach i'r gronfa a'r gymuned yn ei chyfanrwydd.

Ddydd Sadwrn 12 Medi, cynhelir "Rownd a Rownd y Felin" – sef taith gerdded noddedig o amgylch Tal-y-bont i godi arian tuag at Cronfa Cae Bach. Yr her i'r criw sy'n cymryd rhan fydd cerdded 'rownd y Felin' 53 o weithiau mewn 24 awr. Dyna gyfanswm o 53 milltir – milltir am bob blwyddyn ers agor y cae chwarae ym Medi 1973! Mae croeso i gefnogwyr gyd-gerdded am ran o'r daith (neu'r holl ffordd) neu noddi trwy: https://www.justgiving.com/crowdfunding/caebachtalybont Bydd yr her hefyd yn garreg filltir nodedig i frodor o Dal-y-bont – Gerwyn Jones – a fydd wedi cerdded dros 2200 o filltiroedd ar draws Cymru ers Dydd Gŵyl Dewi! Mae Gerwyn, yn garedig iawn, wedi cytuno i gyfrannu'r arian a godir yn ystod y rhan hon o'i daith gerdded fawr i Ymgyrch Cae Bach.

Pob lwc i'r trefnwyr a phawb fydd yn cymryd rhan yn yr her arbennig hon er budd Cae Bach!

Cae Bach tua 1974

Cwpan Emrys Morgan

Mae Tal-y-bont drwyddo i rownd nesaf y Gwpan, wedi gêm agos yn erbyn Eilyddion Dolgellau ar Gae'r Odyn Galch ar 5 Medi. Danfonwyd tri oddi ar y cae gan gynnwys un o Dal-y-bont. 2-1 oedd y sgôr ar y diwedd gyda Siôn Pugh a Paul James yn sgorio'r goliau i Dal-y-bont.

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 2

Papur Pawb

Golygydd Cyffredinol:
Gwyn Jenkins
(01970) 832560
Maesgwyn, Tal-y-bont, Ceredigion
golygydd@papurpawb.com

Tynnu lluniau:
Cysyllter â golygydd y mis

GOHEBYDDION LLEOL

Tal-y-bont:
Myfanwy James, Bryn Eglur, Tal-y-bont
832592

Parsel Henllys:
Rhys Huws, Llwyn Onn
832076

Bont-goch:
Cathryn Lloyd-Williams
cat_yfoel@hotmail.com

Llangynfelyn:
Nigel Callaghan, Hafan, Tre Taliesin
832573

Eglwys-fach/Ffwrnais:
Lona Mason
lonaacrobyn@btinternet.com
07507 652092

Rhwydweithiau cymdeithasol:
Ceri Morgan

CYMDEITHAS PAPUR PAWB

Cadeirydd:
Catrin MS Davies, Simne Wen, Tal-y-bont
832697

Is-gadeirydd:
Lisa Tomos, Awelon, Pentrebach
832773

Ysgrifennydd:
Rhian Evans, Glanrafon, Tal-y-bont
832344

Trysorydd:
Rebecca Williams, Mur Mawr, Tal-y-bont
832093

Tanysgrifiadau:
Bleddyn Huws, Henllan, Tal-y-bont
832448

Hysbysebion:
Helena O Sullivan, Bont-goch
07812 994 008

Dylunio:
Iolo ap Gwynn, Ceri Jones, Sion Pennant

Casglu'r Papur:
Gwenllian ac Arvid Parry-Jones

Dosbarthwyr:
Gwenllïan Parry-Jones; Carys Briddon; John Evans; Innes Heron

Cyhoeddwyd gan Gymdeithas Papur Pawb. Ariennir yn rhannol gan Lywodraeth Cymru.

CYMRAEG

am yr holl wybodaeth am Bapur Pawb ewch at ein gwefan...
www.papurpawb.cymru
hefyd dilynwch ni ar drydar a gweplyfr (@papurpawb)

Golygyddion

Golygwyd y rhifyn hwn gan Menna Morgan, gyda Ceri'n dylunio. Diolch iddynt.

Golygyddion y rhifyn nesaf fydd Mair (mair.n@btinternet.com) a Betsan (betsan elenid@gmail.com).

Y dyddiad cau yw 2 Hydref a bydd y papur ar werth ar 9 Hydref.

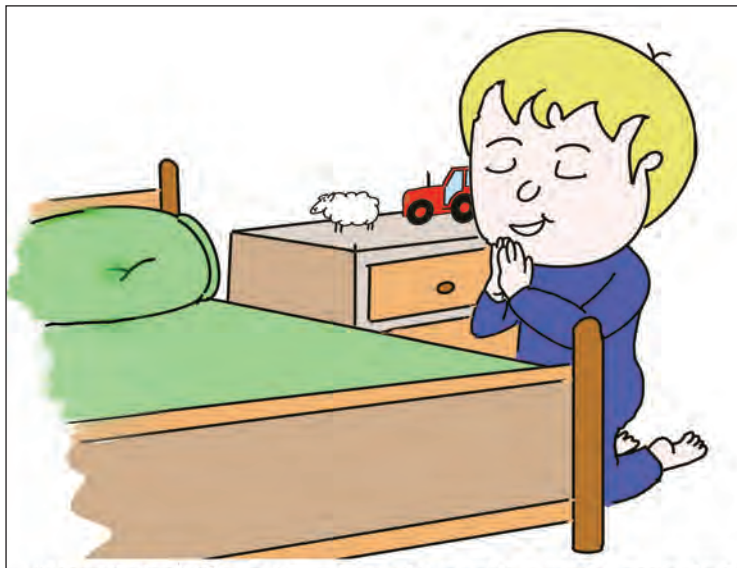

"Wedi'r holl fisoedd o dywydd poeth a sych, mae dad eisiau glaw - ond ddim ar ddiwrnod y sioe..."

R S Thomas
Gŵyl Lenyddol a Chystadleuaeth Farddoniaeth
25–27 Medi 2026

Cerdded, Sgwrsio a Phaned
***Singing the Land* – Owen Shiers**
Esgob Tyddewi
Archesgob Cymru
***R S Thomas's Early Writings* – Jason Walford Davies & Tony Brown**
***Divine Landscape and Poetry* – Roger Wagner**
Cyngerdd: *Poems of Stillness*
***Reverence and Praise in Poetry* – Menna Elfyn**
Cystadleuaeth Farddoniaeth Agored
EGLWYS SANT MIHANGEL, EGLWYSFACH, CEREDIGION SY20 8SX

Am wybodaeth bellach ac er mwyn archebu, sganiwch y côd QR neu ymweld gyda gwefan Eglwys Sant Mihangel: www.eglwysfach.co.uk

Bydd angen bwcio'r daith gerdded o flaen llaw.

CYMDEITHAS MAES CHWARAE TALYBONT A'R CYLCH

Cynhelir cyfarfod blynyddol y Gymdeithas
yn y Llew Gwyn Tal-y-bont
Nos Fercher, 16 Medi
am 7.30
Croeso cynnes i bawb

CYMDEITHAS PAPUR PAWB

Cynheir cyfarfod blynyddol y Gymdeithas
yn Neuadd Goffa
Tal-y-bont
Nos Fercher 23 Medi
am 7.30.
Croeso i bawb sydd â diddordeb yn hynt a helynt ein papur bro.

Os am gynnwys manylion am weithgareddau eich mudiad neu'ch sefydliad yn nyddiadur y mis, dylech anfon y manylion llawn at Carys Briddon, carysbriddon@btinternet.com 01970 832478 o leiaf ddeng niwrnod cyn y rhifyn nesaf o Papur Pawb.

Dyddiadur

MEDI

13 **Bethel** 10 Geraint Morse, Y Gweinidog
Rehoboth 2 Judith Morris
Eglwys Sant Mihangel, Eglwysfach 9.30
Eglwys Llangynfelyn yn Llanfach 2.15 Cymun Bendigaid

15 **Bore Coffi Macmillan**, Neuadd y Penrhyn, Penrhyn-Coch. 10 - 11.30
Croeso Cynnes i Bawb

16 **Coffi a Chlonc** 10.30–12 Neuadd Llanfach
Cyfarfod Blynyddol Cymdeithas Maes Chwarae Tal-y-bont a'r Cylch 7.30
Y Llew Gwyn

20 **Bethel** 10 John Roberts (Cymun)
Eglwys Sant Mihangel, Eglwysfach 9.30

21 **Merched y Wawr Tal-y-bont a'r Cylch** 7.30 Noson agoriadol

23 **Cyfarfod Blynyddol** Cymdeithas Papur Pawb 7.30 Neuadd Goffa Tal-y-bont

24 **Eglwys Llangynfelyn yn Llanfach** 5 Hwyrol Weddi

25 **Gŵyl R. S. Thomas** yn Eglwysfach

27 **Bethel** 10 Geraint Evans
Eglwys Sant Mihangel, Eglwysfach 9.30

27 **Gwasgu Afalau Cymunedol** 11.00 - 14.00 Cletwr

HYDREF

3 **Bore Coffi** 10–12 Neuadd Goffa Tal-y-bont

4 **Bethel** 2.30 Uno yn Bethel Aberystwyth, Y Gweinidog (Cymun)
Rehoboth 11.15 Prysor Mason Davies
Eglwys Sant Pedr, Elerch 2.30 Cymun Bendigaid
Eglwys Sant Mihangel, Eglwysfach 9.30

7 **Cwrdd Diolchgarwch** Gofalaeth Newydd Gogledd Ceredigion 7 Horeb Penrhyn-coch

BOB WYTHNOS
Neuadd Goffa Tal-y-bont
Bore Mawrth 10–12 Cwtsh Cynnes, coffi a chlonc
Cletwr Dydd Mawrth 1–4 'Clonc a Gweu'
Festri Bethel Nos Fercher 7–8 Gair a Phaned gyda'r Parchedig Geraint Morse

YMCHWIL CANSER CYMRU

BORE COFFI
3 Hydref, 10yb – 12yp
Neuadd Goffa Tal-y-bont
Trefnir gan Ferched y Wawr Tal-y-bont a'r Cylch

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 3

Pobl a Phethe

Priodas

Llongyfarchiadau i Lefi Jones, Gellimanwydd, Tal-y-bont gynt, a Sara Vaughan ar eu priodas ar Awst 29. Cynhaliwyd y gwasanaeth yng Nghapel Ebenezer, Dinas Mawddwy a'r wledd mewn marcï ar dir fferm y teulu yn Nolcorslwyn ger Aberangell. Treuliodd Lefi a Sara eu mis mêl yng Nghopenhagen cyn dychwelyd i'w cartref yng Nghaerdydd.

Yn Gwella
Braf iawn yw gweld Janet Jones, Llwynglas, Pentrebach o gwmpas ar un ffon bellach wedi iddi dderbyn penglin newydd yn Ysbyty Bronglais. Llwyddodd, hyd yn oed, i fynychu Sioe Tal-y-bont sydd mor agos at ei chalon.

Dymunwn wellhad buan i Linda Hicks, Lynafon, Tre'r Ddôl ar ôl iddi gwympo a thorri ei garddwrn yn ddiweddar.

Pob dymuniad da hefyd i Ifor Morgan, 1 Birkenhead Street, Tal-y-bont sydd wedi treulio cyfnod yn Ysbyty Glangwili yn ddiweddar ond sy'n gwella erbyn hyn.

Pen-blwyddi Arbennig
Gobeithio bod ein Cynghorydd Cymuned Ellen ap Gwynn, Garreg Wen, Tal-y-bont wedi cael diwrnod arbennig ddechrau Gorffennaf wrth iddi hi ddathlu pen-blwydd arbennig!

Dathlodd Lea Sedgwick, Pant Glas, Tal-y-bont ben-blwydd arbennig ganol Gorffennaf i gyfeiliant y band lleol ' Tongue And Groove', a fu'n perfformio yn y Llew Gwyn. Gobeithio ei bod hi wedi mwynhau'r noson.

Pob dymuniad da i Heledd Bradley, Maesyderi, Tal-y-bont a Jane Bailey, Troedrhiwseiri, Bont-goch ar ddathlu pen-blwyddi arbennig yn ddiweddar hefyd.

Ysgol Sul Bethel

Ym mis Gorffennaf, cynhaliwyd gwasanaeth gan aelodau'r Ysgol Sul yng Nghapel Bethesda Tynant. Croesawyd Mrs Rhian Nelmes i siarad â'r plant ar ôl iddynt gynnal y gwasanaeth.

Genedigaeth
Croeso cynnes i Matthew Arthur Huw, babi newydd Tasha Alden a Claire Pickard, Taliesin. Llongyfarchiadau iddynt a dymunwn ddyfodol hapus a disglair i'r teulu oll.

Llongyfarchiadau i Kayleigh Hughes a Phil Pugh ar enedigaeth Lili-Haf Gwenno Pugh, chwaer fach i Charlie ac wyres i Elaine Rowlands, Maes y Felin a Neil Hughes, Maesyderi, Tal-y-bont. Pob lwc i'r teulu bach sydd bellach wedi symud o Dal-y-bont.

Cartref Newydd
Dymuniadau gorau i Tom, Hopcyn a Martha Cosson, sydd wedi symud o Ddôl Pistyll, Tal-y-bont i Aberystwyth. Er ei bod yn chwith eu gweld yn gadael yr ardal, dymunwn bob hapusrwydd iddynt yn eu cartref newydd yn y dref.

Cydymdeimlo
Cydymdeimlwn yn ddiffuant â Menna Morgan, Dôl Pistyll, Tal-y-bont a'r teulu ar farwolaeth ei mam a mam-gu Tomos.

Bu farw Len Gethin a fu'n byw am nifer o flynyddoedd ym Maesyfelin, Tal-y-bont a chydymdeimlwn gyda'i deulu yntau hefyd.

Trist yw cofnodi marwolaeth Dennis Smith, Bow Street sef tad Darren Smith a Melanie o Daliesin a marwolaeth Graham Evans (Pinky), mab y diweddar Gwenan Evans o Dre'r Ddôl. Cydymdeimlwn â theuluoedd y ddau.

Dymunwn gydymdeimlo ag Evan Evans a'r teulu, Tynrhelyg, Tal-y-bont ar golli chwaer yng nghyfraith yn Nhregaron yn ddiweddar.

Cydymdeimlwn â Wendy Watkin a'r teulu, Hirael, Tal-y-bont ar farwolaeth ei thad, Gerallt Evans, Pantydwn. Yr ydym yn meddwl amdanoch yn eich colled.

Cadair
Llongyfarchiadau i Kerrie Farrar, Llys Etna, Tal-y-bont, ar gael ei phenodi i Gadair Germinal mewn Bridio Planhigion Trosiannol yn Athrofa'r Gwyddorau Biolegol, Amgylcheddol a Gwledig (IBERS), Prifysgol Aberystwyth.

Trychineb Nepal
Rydym fel cymuned yn sicr yn meddwl am deulu Brynhyfryd, Tal-y-bont sydd wedi cael eu heffeithio gyda'r hyn sydd wedi digwydd yn Nepal yn ddiweddar. Cofion cynnes atoch.

Ŵyr Bach
Mae Taid a Mam-gu Simne Wen, Tal-y-bont ar ben y byd gyda genedigaeth eu hwyr bach cyntaf yng Nghaerdydd. Ganed Llew Emyr Elidir i Elan, eu merch, a Sion Emyr. Dymuniadau gorau i'r teulu bach.

Llongyfarchiadau
Llongyfarchiadau i Hedydd Phyllip (Gwynionydd, Tal-y-bont gynt) a dderbyniodd radd Doethuriaeth. Hefyd llongyfarchiadau i'w chwaer, Eurgain Phyllip, a enillodd radd o'r Brifysgol Agored.

Yn yr Ysbyty
Dymunwn yn dda i Gwen Manley, Swyn y Leri, Tal-y-bont sydd wedi cael cwymp a achosodd iddi dorri ei chlun. Gobeithio eich bod yn gwella Gwen yn dilyn eich llaw driniaeth ac y gwelwn ni chi o gwmpas gyda'r ci bach yn fuan.

Dymuniadau gorau i Ann Jenkins, Llety'r Bugail, Robat Gruffudd, Bryngwyn a Dafydd Jenkins, Penpompren Uchaf sydd yn yr ysbyty ar hyn o bryd.

Croeso
Croeso cynnes i Dylan, Evie a'i mab bach Ioan sydd wedi ymgartrtefu yn Hafod Elerch, Bont-goch.

Pob dymuniad da i Sion ac Anna Jenkins a'r merched sydd wedi symud o Fwthyn y Fron, Tal-y-bont i fyw i Gysgod y Llan, Dôl Pistyll. Croeso hefyd i'w cymdogion newydd yn 19 Dôl Pistyll, sef Ailsa Mair, Willow a Cosmo'r ci. Gobeithio y byddwch chi i gyd yn hapus yn ein plith!

Priodas Ddiamwnt
Ar 13 Awst bu Robat ac Enid Gruffudd, Bryngwyn, Tal-y-bont yn dathlu 60 mlynedd o fywyd priodasol yng nghwmni'r teulu. Llongyfarchiadau cynnes i chi.

Eglwys St. Pedr, Elerch
Roedd hi'n braf cael croesawu aelodau o Eglwysfach ar bererindod i Elerch ar nos Fercher 19 Awst. Arweiniwyd y pererinion yng nghwmni rhai aelodau lleol mewn hwyrol weddi gan Nigel Hardy, a darparwyd lluniaeth drwy garedigrwydd Margaret Griffiths.

Dymunwn yn dda i'r Canon Andrew Loat a ymddeolodd ar ddiwedd Awst fel Deon Gwlad Bro Padarn. Diolchwn iddo am ei arweiniad cadarn dros 12 mlynedd. Pob benith iddo ef a Heather wrth iddynt ymgartrefu yn Abergynolwyn.

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 4

Bess Evans, Bont-goch

Talentau Celfyddydol

Daeth talentau celfyddydol o'r gymuned hon i'r brig yn y gystadleuaeth gelf flynyddol a gynhelir gan MOMA, Tabernacl, Machynlleth, eleni. Yn anffodus mae'r arddangosfa o'r gweithiau celf wedi dod i ben erbyn hyn ond cyfareddwyd y sawl a gafodd y fraint o'i gweld.

Y testun a osodwyd oedd 'Taliesin' a bu rhai arlunwyr yn peintio lluniau trawiadol o olygfeydd o'r pentref a'i dalgylch tra bu eraill yn creu delweddau dychmygol o'r bardd Taliesin a'r chwedlau sy'n gysylltiedig ag ef.

'Chwedl Taliesin', Ruth Jên

Enillwyd y wobr gyntaf yn y gystadleuaeth i oedolion gan Ruth Jên, Tal-y-bont, gyda'i thorlun leino rhyfeddol yn dwyn y teitl 'Chwedl Taliesin'.

Yn ail yn y gystadleuaeth oedd Pete Monaghan, Stryd y Capel, Tal-y-bont, gyda'i beintiad o bont Tre'r ddôl.

Ymhlith yr arlunwyr lleol eraill a fu'n arddangos eu gwaith oedd Nia Benham, Flick Eden a Chloe Birds.

Yn y dosbarth ieuenctid enillodd Minnie Evans, Bont-goch, y wobr gyntaf am ei phortread trawiadol a lliwgar o Daliesin. Cafodd ei chwaer Bess ganmoliaeth uchel am ei pheintiad hi hefyd.

Mae Minnie, sy'n gyn-ddisgybl Ysgol Tal-y-bont, hefyd wedi'i hanrhydeddu gan Academi Frenhinol y Celfyddydau wrth i un o'i lluniau pensel gael ei ddewis ar gyfer Arddangosfa Haf Ar-lein o waith artistiaid ifanc. Tipyn o gamp o ystyried mai dim ond 526 o artistiaid gafodd eu dewis allan o dros 25,000 o ymgeiswyr!

Llongyfarchiadau iddynt oll.

Minnie Evans, Bont-goch

Dôl Pistyll yn dathlu 20 Mlynedd yn Nhal-y-bont

Barbeciw mis Mai

Mae trigolion Ystâd Dôl Pistyll yn Nhal-y-bont yn nodi carreg filltir arbennig eleni wrth i'r gymuned ddathlu ei hugeinmlwyddiant.

Dechreuodd y dathliadau ym mis Mai gyda barbeciw cymunedol a gynhaliwyd ar lawnt yr ystâd, gan ddod â mwy nag 20 o drigolion ynghyd yn ogystal ag aelodau o'u teuluoedd a ffrindiau, ar gyfer prynhawn o fwyd a sgwrsio.

Parhaodd dathliadau'r pen-blwydd ym mis Gorffennaf gyda chyfarfod te a chacennau, gan roi cyfle arall i'r trigolion ddod at ei gilydd a dathlu dau ddegawd o fywyd ar yr ystâd.

Mae llawer o'r trigolion wedi byw ar yr ystâd ers iddi gael ei sefydlu gyntaf yn 2006 ac mae'r ffaith fod cymaint o'r trigolion gwreiddiol yn dal i fyw yno yn dyst i gryfder y gymuned leol ac i apêl Dôl Pistyll. Roedd y dathliadau yn gyfle gwych i drigolion newydd ddod i adnabod eu cymdogion a meithrin cysylltiadau â'r rhai sydd wedi galw'r ystâd yn gartref ers yr 20 mlynedd diwethaf.

Mae'r dathliadau'n parhau o hyd! Ym mis Awst, trefnwyd noson caws a gwin ar y lawnt ac mae'n siwr y bydd cyfle arall cyn hir i ddod ynghyd i gymdeithasu.

Te a chacennau, mis Gorffennaf

Salon Leri

Pob agwedd o drin gwallt gan Richard

Mawrth i Gwener
9.30 – 5.00

01970 832 674

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 5

Ysgol Tal-y-bont

Jenny Ding yng Nhgoed Dafydd

Mwynhau yn Sinema Libanus

Disgo Tawel yn y neuadd

Enillwyr Mabolgampau'r Ysgol

Croeso i Flwyddyn Ysgol Newydd

Ar ddechrau blwyddyn ysgol newydd, hoffem estyn croeso cynnes iawn i'n holl ddisgyblion, staff a theuluoedd. Mae mis Medi yn gyfnod cyffrous, yn llawn cyfleoedd newydd i ddysgu, datblygu a chreu atgofion gwerthfawr.

Wrth i ni edrych ymlaen at flwyddyn newydd, rhaid i ni edrych yn ôl ar brysurdeb ddiwedd tymor yr haf.

Taith Peri

Ar y 9fed o Fehefin cawsom gyfle arbennig i ymweld â Chanolfan y Celfyddydau, Aberystwyth, i fwynhau cyngerdd gan yr athrawon cerdd peripatetig. Roedd digon o hwyl, sŵn a chyffro wrth i'r cerddorion gyflwyno amrywiaeth o offerynnau a darnau cerddorol bywiog.

Yn ystod y cyngerdd, bu'r plant yn helpu "Sherlock Holmes" i ddatrys dirgelwch drwy chwilio am gliwiau cudd. Roedd y cyfuniad o gerddoriaeth, chwerthin a datrys problemau yn gwneud y profiad yn un cofiadwy iawn i bawb. Diolch yn fawr i'r athrawon cerdd am fore hynod ddifyr ac ysbrydoledig.

Coed Dafydd, Taliesin

Cafodd plant CA2 ddiwrnod arbennig iawn yng Nghoed Dafydd ar y 15fed o Fehefin. Rydym mor ffodus bod y goedwig mor agos atom fel ein bod yn gallu cerdded yno ac yn ôl, gan fwynhau'r awyr agored ar hyd y daith.

Yn ystod y diwrnod, buom yn chwilio am gliwiau i ddarganfod beth y gallai pobl fod wedi'i fwyta amser maith yn ôl. Cawsom gyfle hefyd i ddysgu sut i gynnau tân yn ddiogel ac yn ofalus, cyn coginio malws melys blasus dros y fflamau. Roedd pawb wrth eu boddau yn dysgu sut y gellir defnyddio planhigion i liwio gwlân, gan ddarganfod mwy am sgiliau a thraddodiadau'r gorffennol.

Diolch o galon i Jenny, Rob, Fiona a Katja am roi profiadau mor gyfoethog a chofiadwy i'r plant. Roedd yn ddiwrnod gwych!

Mabolgampau Ysgol

Yn ffodus iawn, roedd y tywydd yn berffaith ar gyfer ein Mabolgampau Ysgol ar y 18fed o Fehefin. Dechreuodd y rasio'n wych gyda'r criw bach o'r Cylch Meithrin, a oedd yn llawn brwdfrydedd ac egni wrth gymryd rhan yn eu rasys cyntaf.

Bu pawb yn cystadlu'n frwd ac yn rhoi o'u gorau glas drwy gydol y prynhawn. Roedd yn braf gweld ysbryd chwarae teg, cefnogaeth i'w gilydd a llawer o wenu o amgylch y maes. Ar ôl cystadlu, tîm Leri ddaeth i'r brig eleni ac enillodd y gwpan.

Llongyfarchiadau i bawb a gymerodd ran ac i Leri am eu llwyddiant. Llongyfarchiadau i Delilah a Lola am ennill y darian am y pwyntiau uchaf i ferched yng Nghyfnod Allweddol 2, i Tomos am ennill y pwyntiau uchaf i fechgyn yng Nghyfnod Allweddol 2 ac i Efan a Nela am ennill y darian am y pwyntiau uchaf yn y Dysgu Sylfaen. Diolch arbennig iawn i Mr Dominic Jenkins am ddechrau'r rasys a diolch hefyd i'r staff, ein teuluoedd a'n ffrindiau am eu cefnogaeth a'u hanogaeth drwy gydol y prynhawn.

Tywydd Chwilboeth

Ar 25ain o Fehefin, bu'n rhaid cau'r ysgol oherwydd y tywydd chwilboeth. Gyda'r tymheredd yn codi'n anarferol o uchel, gwnaed y penderfyniad i sicrhau diogelwch a lles pawb yn ein cymuned ysgol.

Er bod y plant yn sicr wedi mwynhau'r cyfle i aros gartref, roedd yn brofiad anghyffredin iawn i'r ysgol gau oherwydd y gwres! Diolch i rieni a gofalwyr am eu cydweithrediad a'u dealltwriaeth ar fyr rybudd. Yn ffodus, nid oedd rhaid aros yn hir cyn croesawu pawb yn ôl i'r ysgol. Diolch yn fawr i'r staff am addasu a meddwl yn greadigol er mwyn sicrhau bod pawb yn ddiogel a chyfforddus yn ystod y tywydd poeth. Diolch hefyd i aelodau'r GRhA am ddod â hufen iâ i bawb.

Mabolgampau Cylch

Ar y 3ydd o Orffennaf, aeth tîm o'r disgyblion i gymryd rhan ym Mabolgampau'r Cylch yn Ysgol Penweddig. Roedd yn ddiwrnod llawn hwyl, egni a chystadlu brwd, gyda phawb yn gwneud eu gorau glas ym mhob ras a gweithgaredd.

Roeddem yn hynod falch o'n disgyblion, nid yn unig am eu hymdrech a'u dyfalbarhad ond hefyd am eu hymddygiad arbennig drwy gydol y dydd.

Ffarwelio â Blwyddyn 6

Cawsom noson arbennig iawn wrth ffarwelio â disgyblion Blwyddyn 6. Cafwyd cyfoeth o dalent wrth i'r plant arddangos eu gwaith a rhannu atgofion o'u cyfnod yn yr ysgol. Roedd pob un wedi gwneud eu rhan yn wych a bu'r noson yn gyfle i ddathlu eu cyflawniadau a dymuno'n dda iddynt ar gyfer y cam nesaf.

Diolch yn fawr i'r rhieni, y staff a'r ffrindiau a fu'n brysur yn paratoi gwledd o fwyd blasus. Roedd y bwyd yn ardderchog a chafwyd canmoliaeth lu amdano gan bawb a oedd yn bresennol. Diolch yn arbennig i aelodau'r GRhA am drefnu.

Fel syrpréis arbennig i gloi'r noson, daeth fan hufen iâ i'r ysgol a chafodd pawb gyfle i fwynhau danteithion blasus wrth gymdeithasu a dathlu gyda'i gilydd. Roedd yn ffordd berffaith o ddymuno pob hwyl i'n disgyblion ym Mlwyddyn 6 wrth iddynt baratoi i gychwyn ar bennod newydd.

Diolch yn fawr i Eifiona am baratoi cacen hyfryd i'r dosbarth ac i Ruth am ei chroeso yn Y Lolfa.

Sesiwn Gymnasteg

Diolch yn fawr i Miss Jones am drefnu dosbarthiadau gymnasteg yn neuadd yr ysgol ar y 13eg o Orffennaf. Roedd y plant wrth eu boddau'n cael datblygu eu sgiliau ar y matiau arbennig.

Trip Ysgol

I ddathlu diwedd blwyddyn brysur a llwyddiannus, aeth y plant ar eu tripiau diwedd haf.

Cafodd plant y Dosbarth Dysgu Sylfaen ddiwrnod llawn hwyl yn Fferm Ffantasi, Llanrhystud, gan fwynhau'r anifeiliaid, yr ardaloedd chwarae a'r gweithgareddau niferus. Roedd hi'n braf gweld cymaint o wynebau hapus drwy gydol y dydd.

Aeth disgyblion CA2 i bwll nofio Canolfan Hamdden Machynlleth lle cawsant gyfle i fwynhau sesiwn yn y dŵr cyn teithio ymlaen i Sinema Libanus, Borth i wylio 'Minions & Monsters'. Roedd y ffilm yn boblogaidd iawn, gyda digon o chwerthin a hwyl i gloi'r diwrnod.

Diolch i'r staff a'r gwirfoddolwyr a helpodd i wneud y diwrnodau mor llwyddiannus a diolch i'r GRhA am dalu hanner costau'r teithiau.

Disgo Tawel

Doedd dim cyfle i arafu - hyd yn oed ar ddiwrnod olaf y tymor! Daeth Mared o'r Urdd atom i gynnal disgo tawel gyda phob dosbarth. Gyda'r clustffonau ymlaen a'r gerddoriaeth yn chwarae, bu'r plant yn dawnsio, canu a mwynhau eu hunain yn arw. Roedd yr hwyl yn heintus, a chafwyd llawer o chwerthin a gwenu drwy gydol y bore. Mae'n amlwg fod "Yma o Hyd" yn dal i fod mor boblogaidd ag erioed! Diolch yn fawr i Mared a'r Urdd am ddod â chymaint o hwyl i ni a rhoi diweddglo arbennig i'r tymor.

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 6

CFfI Tal-y-bont

Sioe Tal-y-bont a'r Cneifio Cyflym

Bu amryw o aelodau'r Clwb yn cystadlu ac yn stiwardio yn Sioe Tal-y-bont ar 29 Awst. Trefnwyd stondin ar gae'r sioe hefyd er mwyn hyrwyddo'r Clwb a denu aelodau newydd.

Yn dilyn y sioe, trodd y sylw at fferm Tanrallt, lle cynhaliwyd y Cneifio Cyflym. Er gwaetha'r tywydd, daeth torf draw i gefnogi'r noson ac i wylio'r cystadlu brwd. Bu'r beirniaid Mair Nutting, Alwyn Jenkins a Derrick Davies yn cadw llygaid manwl ar y cneifio drwy gydol y noson. Roedd y digwyddiad yn ganlyniad wythnosau o baratoi a gwaith caled gan aelodau, arweinyddion a ffrindiau CFfI Tal-y-bont, ac maent i'w canmol am eu hymdrechion o flaen llaw, ar y noson ac am glirio ar y dydd Llun canlynol. Mae Teulu Tanrallt yn haeddu diolch arbennig am gynnal y digwyddiad eto eleni, ac am eu holl waith wrth baratoi'r safle. Hoffem hefyd ddiolch yn fawr i holl noddwyr y noson, ynghyd â phawb a ddaeth i gefnogi'r digwyddiad.

Dewch i ymuno â ni!

Os ydych chi rhwng 11 a 28 oed, mae croeso i chi ymuno â Chlwb Tal-y-bont. Rydym yn cwrdd yn wythnosol bob nos Fawrth, ac mae cyfle i gymryd rhan mewn amrywiol weithgareddau a chystadlaethau. Mae'n gyfle gwych i gymdeithasu a dysgu sgiliau newydd. Beth am ddilyn ein tudalen Facebook: CFfI Tal-y-bont, i weld beth sydd ymlaen, neu gyrrwch neges uniongyrchol.

Betsan Downes

Y Cylch Meithrin

Ddydd Mawrth, 14 Gorffennaf, cynhaliwyd Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol Cylch Meithrin Tal-y-bont. Etholwyd Bryony Davies fel Cadeirydd, Alice Leonard yn Drysorydd a Sian Stacey fel Ysgrifennydd am y flwyddyn academaidd 2026/27. Mae Michelle James yn parhau fel Person Cofrestredig am flwyddyn arall. Hoffai'r Pwyllgor ddiolch i Ffion Southgate am ei holl waith caled dros y blynyddoedd, i Ffion Jones fel cyn-Gadeirydd, a hefyd i Hollie Wynne a Jyoti Upadhyay.

Ers dechrau mis Medi, mae Chloe Birds (a oedd yn gweithio fel Rheolwr Cletwr nes yn ddiweddar) wedi ymuno â'r tîm i ymgymryd â rôl hanfodol, sef cefnogi'r staff a'r Pwyllgor gyda dyletswyddau gweinyddol, gan ryddhau'r staff i ffocysu ar ddarparu gofal bendigedig i blant ifanc yr ardal. Croeso cynnes iddi hi. Arweinydd Y Cylch yw Miss Emily. Mae'r Cylch hefyd yn lwcus i gael Miss Rachael a Miss Violet fel aelodau'r tîm.

Jyoti Upadhyay

Clwb Cant Neuadd Llanfach

Enillwyr mis Mehefin:	**Enillwyr mis Awst:**
1. Rhif 79 - Michelle James	1. Rhif 104 - Phil Blythe
2. Rhif 48 - Peter Nicholls	2. Rhif 44 - J. E. Jones
3. Rhif 19 - Juliet Regan	3. Rhif 50 - Siân Wyn Jones

Treialon Cŵn Defaid

Aelodau'r pwyllgor a'r gwirfoddolwyr

Cynhaliwyd ein treialon fel arfer ar y dydd Mercher cyntaf yn Awst ac yn Llety Ifan Hen drwy garedigrwydd y teulu. Canslwyd rhai treialon yr haf yma oherwydd y gwres llethol ond cawsom ni ddiwrnod cymylog gydag awel gref o'r mynydd – annodweddiadol o'r haf yma ond delfrydol ar gyfer treialon.

Roedd llawer llai o dramorwyr wedi dod yn groes eleni ac felly cafodd cystadleuwyr Ceredigion fwy o gyfle i gystadlu. Dechreuodd y treialon yn fuan wedi wyth o'r gloch y bore a daeth i ben yn fuan wedi wyth yr hwyr ac yn wahanol i'r arfer medrom gyhoeddi'r canlyniadau yng ngolau dydd.

Gogleddwr oedd ein beirniad eleni – Mr. Arwel Jones o Ddolanog. Ar ddiwedd y dydd diolchodd y cadeirydd, Elgan Evans, Pantcoch, iddo. Diolchodd hefyd i'r stiwardiaid am eu gwaith drwy'r dydd ac i'r pwyllgor am eu gwaith hwythau yn paratoi'r cae. Diolchodd yn arbennig i deulu Llety Ifan Hen am y cae ac am y defaid i'r treialon. Yna cyflwynodd y llywydd, Mr. Rhydian Hughes, Pencwm a diolchodd iddo am ei rodd hael i'r treialon a galwodd arno i gyflwyno'r gwobrau.

Enillwyd y Dosbarth Cenedlaethol gan Elin Hope gyda Dewi Tyngraig yn ail a thrydydd, Irwel Evans yn bedwerydd a phumed a Dewi eto yn chweched. Dewi enillodd y Dosbarth Dull De Cymru gydag Irwel yn ail. Yn y dosbarthiadau nofis Elin Hope enillod y Dosbarth Cenedlaethol ac Irwel y Dosbarth Dull De Cymru ynghyd â'r Dosbarth Cyfyngedig i Geredigion. Dewi enillodd y wobr am y rhediad gorau cyn hanner dydd ac am rediad gorau'r dydd.

Cynhaliwyd treialon lleol ar y nos Fawrth, wedi paratoi'r cae gyda'r llywydd yn beirniadu. Enillwyd y Dull Cenedlaethol gan Ynyr Siencyn gyda John Henry yn ail ac Idwal Grifiths yn drydydd. Yn y Dull De Cymru yr enillydd oedd John Henry ac Ynyr yn ail ac Idwal yn drydydd.

Ieuan Morgan

Rhydian Hughes ac Ynyr Jenkins

Rhydian Hughes, Dewi Jenkins ac Arwel Jones

Cymorth Cristnogol 2026

Trefnwyd eto eleni Fore Coffi ar 30 Mai yng ngwaelod y Neuadd Goffa a bu'n fore llwyddiannus gan godi £320.60.

Ar ran y pwyllgor, hoffwn ddiolch i'r rhai a fu'n helpu ac i bawb am y rhoddion hael a'r casglwyr a fu'n eu derbyn.

Janet Jones

Bont-goch - Richard Huws	£184.91
Ardal Cynnullmawr - Dei Nutting	£197.00
Pensarn a Chwmceulan - Margaret Jenkins	£125.00
Parsel Henllys - Wendy Watkin	£100.10
Bore Coffi	£320.60
Cyfanswm	**£927.61**

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 7

Hanes y Propelor

Ers cyn cof i mi, roedd propelor yn hongian ar y wal yng ngarej y Wern. Efail gof oedd yno yn wreiddiol, rhan o waith mwyn Tal-y-bont. Rhoddwyd to newydd ar yr adeilad ar ôl codi'r Wern yn yr 1950au.

Gwyddwn fod y propelor wedi dod oddi ar awyren a fu mewn gwrthdrawiad yn ystod yr Ail Ryfel Byd. Roedd fy nhad (Dewi Cwmere) a'i ffrind Wyndham Morris (Glennydd) wedi llwyddo i gael gafael arno. Wyddwn i ddim yn union sut nac o ble (trwy ddirgel ffyrdd efallai?) Yn fy nychymyg, credwn ei fod yn rhan o 'Spitfire'! Hoffais y syniad yma. Rwyf wedi difaru droeon na holais fwy am yr hanes. Ond fe aeth yn rhy hwyr, dyna'r un hen stori.

Tua 15 mlynedd yn ôl cwrddais â Steven Jones o Gwm Afan ger Port Talbot. Mae Steven yn awdur llyfr *Fallen Heroes*, sy'n olrhain hanes y rhai a laddwyd mewn damweiniau awyrennau ar Y Gŵyr yn ystod yr Ail Ryfel Byd. Ar y pryd roedd yn chwilio am wybodaeth am fy modryb Dorothy Evans (Cwmere) a gafodd ei lladd mewn damwain yn 1944. Roedd hi yn aelod o'r llu awyr ac mae ei bedd i'w weld ym mynwent Bontgoch. [Gweler rhifyn Ebrill 2024 *Papur Pawb* am yr holl hanes].

Soniais wrth Steven am y propelor ond doedd dim amser i fynd i'w weld ar y pryd. Aeth chwe mlynedd heibio cyn i ni gwrdd eto. Y tro yma aethom i lawr i'r Wern a chael y propelor i lawr oddi ar y wal. Roedd degawdau o lwch arno ac roedd y ddau ohonom yn o ddu cyn y diwedd! Cafodd ddigon o wybodaeth oddi ar ddau blatyn gyda rhifau arnynt i ddod i'r casgliad mai oddi ar awyren Avro Anson oedd y propelor. Rhoddwyd y 'propellor' yn ôl ar y wal a dyna chwalu chwedl y 'Spitfire'!

Yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf cwrddais â Hugh Morgan, Penrhyn-coch. Mae ef wedi ysgrifennu sawl llyfr am hanes yr Ail Ryfel Byd. Y diweddaraf yw *World War 2: Voices from Wales*, sy'n cofnodi atgofion personol rhai a fu'n gwasanaethu yn y rhyfel. Yn naturiol roedd ganddo ddiddordeb mawr yn y propelor.

Tua blwyddyn yn ôl roedd Sheila Mcdaid a'i theulu yn y broses o symud i fyw i'r Wern (roeddent yn byw yng Nghaerdova ar y pryd). Wrth reswm roedd llawer o glirio ac aildrefnu'n mynd ymlaen ac roedd yn eithaf tebygol y byddai'r propelor ymysg pethau fyddai'n cael eu gwerthu neu eu gwaredu. Mae Sheila yn canu gyda grŵp lleol 'Welfare'. Aelod arall yw Hugh Morgan (byd bach ynte!) Diolch i Sheila am gadw golwg ar bethau. Roedd y tri ohonom yn teimlo y dylid achub y propelor am ei werth hanesyddol.

Yn dilyn sgwrs ar y ffôn gydag Iestyn Morris, perchennog y Wern yn awr, cytunodd y cawn i fynd â'r propelor gyda mi i'w gadw nes ffeindio cartref addas iddo. Mae Iestyn yn nai i Wyndham Morris oedd wedi achub y propellor adeg y rhyfel. Diolch i Iestyn am y weithred hon.

Y dasg nesaf oedd ffeindio hanes y propelor. Bu Hugh yn ffodus o gael help gan Elfed Hopkins, Aberystwyth, sy'n gyn-aelod o'r 'Royal Observer Corps'. Cafwyd hyd i wybodaeth bod yr awyren 'Anson' wedi codi o faes awyr Llandwrog ger Caernarfon ar 29 Ebrill, 1943. Awyren dwy injan oedd hi ar gyfer hyfforddi criwiau. Oherwydd amgylchiadau anffafriol tarodd yr awyren dir uchel Pen Creigiau'r Llan yng nghyffiniau Plas y Mynydd. Yn ffodus ni laddwyd neb o'r criw o bump oedd arni. Mae'r ucheldir yma yn rhan o dir mynydd teulu Allt Goch, Tal-y-bont.

Erbyn heddiw mae maes awyr Llandwrog yn rhan o faes awyr Caernarfon. Mae Amgueddfa Awyrennol 'Airworld' yn ymyl y maes glanio. Bu Hugh mewn cysylltiad â'r amgueddfa ac roeddynt yn awyddus iawn i dderbyn y propelor fel rhan o'u casgliad.

Ar 1 Awst eleni aethom â'r propelor' i'r amgueddfa. Christine a fi yn y fan, (ffitiodd y propelor i gefn y fan gyda modfedd yn sbâr – mae'n 7 troedfedd ar draws). Aeth Hugh, Sheila a Kevin ei phartner yn eu car. 83 mlynedd ar ôl gadael Llandwrog, cyrhaeddodd y propelor yn ôl!

Mae amgueddfa ddiddorol iawn yno yn rhoi hanes awyrennau ers yr 1930au hyd at yn fwy diweddar. Mae'n safle braf ar lan y Fenai ger Dinas Dinlle ac mae caffi ardderchog iawn yno hefyd!!!

John Evans

John a'r propelor

Cyngor Cymuned Ceulanamaesmawr

Ddiwedd yr haf, trosglwyddwyd mynwent Capel Nazareth, Tal-y-bont, i'r Cyngor Cymuned, a fydd bellach yn gwbl gyfrifol amdani. Yn rhan o'r cytundeb, mae'r Eglwys Bresbyteraidd hefyd wedi addo arian tuag at waith cynnal a chadw yno yn y dyfodol.

Bydd trigolion Bont-goch wedi sylwi bod y ddaear yn y cae chwarae yn sych yn ddiweddar – yn wahanol i'r gors barhaus sydd wedi bod dan draed yno ers peth amser. Mae'n anodd dweud ai'r tywydd poeth rydyn ni wedi bod yn ei fwynhau dros yr haf, neu'r ffaith bod Dŵr Cymru wedi trwsio peipen a oedd wedi bod yn gollwng ers meityn ar dir cyfagos sy'n gyfrifol am hyn – amser a ddengys!

Bydd ffilm ar yr argyfwng hinsawdd yn cael ei dangos yn Neuadd Goffa Tal-y-bont am 7.30pm ar 9 Tachwedd, gyda thrafodaeth i ddilyn. Felly os oes gennych unrhyw gwestiynau am y tywydd eithafol rydyn ni wedi ei brofi dros y blynyddoedd diwethaf, dyma gyfle i gael atebion.

GWASANAETHAU
JETTING
JENKINS
JETIO DRAENIAU DOMESTIG A MASNACHOL & AROLYGON CCTV
jenkinsjetting@hotmail.com
07958 701861

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 8

Sioe Tal-y-bont

Er gwaethaf y cawodydd glaw, daeth y gymuned ynghyd i ddathlu bywyd gwledig a chystadlu ar gaeau'r Llew Du ar 29 Awst, gan gadw traddodiad sydd wedi parhau yn yr ardal ers 130 o flynyddoedd.

Dymuna pwyllgor y Sioe ddiolch yn ddiffuant i'r Llywyddion, Gwyn a Fal Jenkins, yn ogystal â phob un a gyfrannodd mewn ffyrdd gwahanol at lwyddiant y digwyddiad. Cyflwynir enwau'r enillwyr o ardal *Papur Pawb* isod.

CEFFYLAU
ADRAN MERLOD MYNYDD CYMREIG (ADRAN A)
Beirniad: Ifan Evans, Llandysul
C17: Caseg Hesb neu Geffyl
1. Elis, Jones, Foelfach, Ffwrnais

CEFFYLAU MERLOTA
Beirniad: Hope Davies, Llandysul
C29: Ceffyl Merlota Gorau 138cm ac yn is - i'w farchogaeth
1. Alaw Morgan, Alltgoch, Tal-y-bont
CWPAN ARDDANGOSYN GORAU YN YR ADRAN
Alaw Morgan, Alltgoch, Tal-y-bont

ADRAN MWYAF TRWSIADUS
Beirniad: Mille Davies, Llandysul
C31: Mwyaf trwsiadus wedi plethu/heb blethu, unrhyw uchder - i'w arwain
1. Elis Jones, Foelfach, Ffwrnais
2. Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont

ADRAN HELFEIRCH
Beirniad: Millie Davies, Llandysul
C34: Caseg neu Geffyl Hela dros 158cm (dan gyfrwy)
1. Helen Revington, Fferm Dolen, Eglwys-fach
ARDDANGOSYN GORAU YN YR ADRAN
Helen Revington, Fferm Dolen, Eglwys-fach

ADRAN HURFEIRCH, MARCHOGAETH A GWRAGEDD YN MARCHOGAETH
Beirniad: Millie Davies, Llandysul
C36: Ceffyl Marchogaeth gorau i'w farchogaeth
1.Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont
2. Helen Revington, Fferm Dolen, Eglwys-fach
ARDDANGOSYN GORAU YN YR ADRAN
Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont

ADRAN CLYBIAU MARCHOGAETH A MERLOD
Beirniad: Hope Davies, Llandysul
C37: Caseg neu Geffyl 4 blwydd oed a throsodd (plentyn 16 mlwydd oed ac iau)
3. Cadi Wen Lloyd-Williams, Neuadd Brynglas, Bont-goch
4. Alaw Morgan, Alltgoch, Tal-y-bont
C38: Caseg neu Geffyl 4 blwydd oed a throsodd (unigolyn 17 mlwydd oed +)
1. Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont
C39: Cystadleuaeth Gwisg Ffansi
1. Cadi Lloyd-Williams, Neuadd Brynglas, Bont-goch

CEFFYLAU LLIW, PALOMINO A BRITH
Beirniad: Hope Davies, Llandysul
C40: 4 blwydd oed neu'n hŷn gorau – i'w arwain
1.Megan Williams, Hen Ysgol, Taliesin
C41: 1, 2 a 3 blwydd oed gorau - i'w arwain
1. Laura Hiscox, Ger y Plas, Tal-y-bont
C42: 4 blwydd oed neu'n hŷn gorau – i'w farchogaeth
1. Megan Williams, Hen Ysgol, Taliesin
2. Helen Revington, Fferm Dolen, Eglwys-fach
CWPAN ARDDANGOSYN GORAU YN YR ADRAN
Megan Williams, Hen Ysgol, Taliesin

CEFFYLAU FETERAN
Beirniad: Millie Davies, Llandysul
C43: Caseg neu Geffyl 15 mlwydd oed neu hŷn – i'w arwain
1. Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont
C44: Caseg neu Geffyl 15 mlwydd oed neu hŷn – i'w farchogaeth
1. Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont
2. Helen Revington, Fferm Dolen, Eglwys-fach
PENCAMPWR YR ADRAN
Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont

IS PENCAMPWR YR ADRAN
Helen Revington, Fferm Dolen, Eglwys-fach

CEFFYLAU RHAN FRÎD CYMREIG
Beirniad: Millie Davies, Llandysul
C48: 4 blwydd oed neu'n hŷn gorau – i'w arwain
1. Megan Williams, Hen Ysgol, Taliesin
C50: Y March, Y Gaseg neu'r Ceffyl gorau, 4 blwydd oed neu hŷn gorau – i'w farchogaeth
1. Megan Williams, Hen Ysgol, Taliesin
CWPAN ARDDANGOSYN GORAU YN YR ADRAN
Megan Williams, Hen Ysgol, Taliesin

CYSTADLEUAETH DANGOSYDD IFANC Y CEFFYLAU
Beirniad: Hope Davies, Llandysul
C51: Dangosydd Ifanc gorau o dan 12 oed
1. Elis Jones, Foelfach, Ffwrnias
3. Ieuan Meurig Evans, Tynant, Tal-y-bont
C52: Dangosydd Ifanc gorau rhwng 12 a 16 oed
2. Alaw Morgan, Alltgoch, Tal-y-bont
2. Cadi Wen Lloyd-Williams, Neuadd Brynglas, Bontgoch

MERLOD YNYSOEDD SHETLAND BYCHAIN
C56: Caseg Fagu neu Gaseg Hesb
1 a 3. Ieuan Meurig Evans, Tynant, Tal-y-bont
C57: Ebol
1 a 2. Ieuan Meurig Evans, Tynant, Tal-y-bont
PENCAMPWR YR ADRAN
Ieuan Meurig Evans, Tynant, Tal-y-bont
GWREGYS i'r cystadleuydd lleol gorau
Becca Fflur, 12 Dôl Pistyll, Tal-y-bont
CWPAN y 'Western Mail' a
GWREGYS er cof am Peter Manley i Bencampwr y Ceffylau:
Jess Jones, Dolgellau

GWARTHEG
GWARTHEG DUON CYMREIG
Beirniad: Alwyn Jones, Tyn y Caeau Isaf, Abergele
G1: Tarw a aned cyn 1.1.2024
2. Cartwright Farming Ltd
G4: Buwch gyflo neu buwch sydd yn llaetha a aned cyn 1.1.2023
1. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
2 a 3. Teulu Jenkins, Tanrallt
G6: Heffer a aned rhwng 1.1.2024 a 28.2.2024
3. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
G7: Heffer a aned ar ôl 1.1.2025
1 a 2. Teulu Jenkins, Tanrallt
G8: Llo a aned yn 2026
1 a 2. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
G9: Pâr o Wartheg
2. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
3. Teulu Jenkins, Tanrallt
RHOSGLWM Y PENCAMPWR I'R FENYW ORAU
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
IS-BENCAMPWR YR ADRAN
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau

BUWCH A LLO MEWN LLOC
Beirniad: Alwyn Jones, Tyn y Caeau Isaf, Abergele
G10: Buwch Ddu Gymreig gyda'i llo pur neu groes (a aned yn 2026) wrth droed
1. Rowland Rees, Brysgaga
2. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau

GWARTHEG HOLSTEIN Y DU / HOLSTEIN UK CATTLE
Beirniad: Rhys Jones
G11: Heffer Holstein dan 12 mis oed ar ddiwrnod y Sioe
3. G a Rh Watkins, Henllys
G12: Heffer gyflo Holstein
1. G a Rh Watkins, Henllys
G13: Buwch gyflo Holstein sych
1 a 2. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
G14: Heffer Holstein sy'n llaetha
1. G a Rh Watkins, Henllys
3. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
G15: Buwch Holstein sy'n llaetha
1 a 2. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
3. G a Rh Watkins, Henllys
G16: Pâr o wartheg/Pair of Cattle
1. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
2. G a Rh Watkins, Henllys
HEFFER ORAU
G a Rh Watkins, Henllys
PÂR O WARTHEG HOLSTEIN GORAU
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
PENCAMPWR YR ADRAN
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
IS-BENCAMPWR YR ADRAN
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau

UNRHYW FRÎD GODRO ARALL
Beirniad: Rhys Jones
G19: Heffer neu fuwch sydd yn llaetha
1. Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
G20: Pâr o wartheg
PENCAMPWR YR ADRAN
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
PRIF BENCAMPWR YR ADRAN GODRO
Teulu Jenkins, Cerrigcaranau
CYSTADLEUAETH TYWYSYDD IFANC
Beirniad: Dilwyn Evans, Tynant, Talybont
G21: Tywysydd ifanc o dan 8 mlwydd oed yn arwain llo
1. Lowri Jenkins, Wileirog
2. Tomi Jac Jenkins, Cerrigcaranau
G22: Tywysydd ifanc rhwng 8 a 12 mlwydd oed yn arwain llo
2. Leusa Jenkins, Wileirog

DA BÎFF
Beirniad: Alwyn Jones, Tyn y Caeau Isaf, Abergele
G27: Llo a aned yn 2026
1. Teulu Jenkins, Tanrallt
PENCAMPWR YR ADRAN
Teulu Jenkins, Tanrallt

DEFAID
DEFAID MYNYDD CYMREIG (ADRAN FYNYDD)
Beirniad: Dafydd Jones, Brynceiro, Ponterwyd
D1: Hwrdd, 2 flwydd oed ac yn hŷn
1. Teulu Tyngraig
D2: Hwrdd Blwydd
1 a 2. Teulu Tyngraig
3. Teulu Tanrallt
D3: Oen Hwrdd
1 a 2. Teulu Tyngraig
D4: Dafad, 2 flwydd oed ac yn hŷn
3. Teulu Tyngraig
D5: Dafad flwydd
1 a 2. Teulu Tyngraig
D6: Oen benyw
1, 2 a 3. Teulu Tyngraig
D8: Pâr o hyrddod blwydd oed neu'n hŷn
1. Teulu Tyngraig
PENCAMPWR AC IS-BENCAMPWR
Teulu Tyngraig

DEFAID TORDDU
Beirniad: Ifor Jones, Highview, Llanllwni
D10: Oen Hwrdd
2. Dafydd Williams

DEFAID TORWEN
Beirniad: Ifor Jones, Highview, Llanllwni
D15: Hwrdd
1. Dafydd Williams
D16: Oen Hwrdd
2. Dafydd Williams
D17: Dafad
3. Dafydd Williams
D18: Dafad flwydd
1 a 3. Dafydd Williams
D20: Grŵp
1. Dafydd Williams

UNRHYW FRÎD MYNYDD ARALL
Beirniad: Aneirin Evans, Brynperffaith, Pontarfynach
D34: Hwrdd
1 a 2. Heidi Evans
3. Teulu Alltgoch
D36: Dafad
1. Teulu Alltgoch
D37: Dafad flwydd
2. Heidi Evans
3. Teulu Alltgoch
D38: Oen benyw
1. Dafydd Williams
3. Teulu Alltgoch
D39: Grŵp
1. Teulu Alltgoch
2. Heidi Evans
PENCAMPWR
Heidi Evans

DEFAID SUFFOLK
Beirniad: Dafydd Morgan, Abertrinant, Llanfihangel y Creuddyn
D41: Oen hwrdd
1. Teulu Alltgoch
D44: Dafad flwydd
1 a 2. Teulu Alltgoch
D45: Oen benyw
1 a 2. Teulu Alltgoch
D46: Grŵp
1. Teulu Alltgoch
PENCAMPWR AC IS-BENCAMPWR
Teulu Alltgoch

Elsi Iago yn dangos Defaid Brith Yr Iseldiroedd

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 9

Tomos Morgan a'r Defaid Suffolk buddugol

DEFAID CHAROLLAIS
Beirniad: Vince Theobald, Bryngolau, Penrhyncoch
D47: Hwrdd
1. Osian Jones
D48: Oen hwrdd
1. Osian Jones
D49: Dafad
2. Osian Jones
D50: Dafad flwydd
3. Osian Jones
D51: Oen benyw
1. Osian Jones
D52: Grŵp
1. Osian Jones
IS-BENCAMPWR
Osian Jones

DEFAID TEXEL
Beirniad: Vince Theobald, Bryngolau, Penrhyncoch
D56: Dafad flwydd
1 a 2. Elfed Jones
PENCAMPWR
Elfed Jones

DEFAID DORSET (MOEL A CHORNIOG)
Beirniad: Mr Myrddin James, Dolaeron, Llangeitho
D59: Hwrdd
1 a 2. Griffiths & Davies
D60: Oen hwrdd
1 a 2. Griffiths & Davies
D61: Dafad
1 a 2. Griffiths & Davies
D62: Dafad flwydd
1 a 2. Griffiths & Davies
D63: Oen benyw
1 a 2. Griffiths & Davies
D64: Oen Benyw (heb ei thocio)
1 a 3. Griffiths & Davies
D65: Grŵp
1. Griffiths & Davies
PENCAMPWR AC IS-BENCAMPWR
Griffiths & Davies

DEFAID ZWARTBLES
Beirniad: Mr Martin Yardley, Great Reddon Farm, Staffordshire
D67: Oen hwrdd
1. Susan Rowlands
D70: Oen benyw
3. Susan Rowlands

DEFAID BRITH YR ISELDIROEDD
Beirniad: Iwan Davies, Cysgod y Brwyn, Llandyfriog
D72: Hwrdd
1. Elsi Iago
2. Tomos Jones
D73: Oen hwrdd
1 a 2. Elsi Iago
D74: Dafad
1. Elsi Iago
2 Tomos Jones
D75: Dafad flwydd
1 a 2. Elsi Iago
3. Ffion Jones
D76: Oen benyw
1 a 2. Elsi Iago
3. Tomos Jones
D77: Grŵp
1. Elsi Iago

PENCAMPWR
Elsi Iago

DEFAID BELTEX
Beirniad: Mr Martin Yardley, Great Reddon Farm, Staffordshire
D78: Hwrdd
1. Daniel Morgan
2. Heidi Evans
D80: Dafad
1. Daniel Morgan
2. Heidi Evans
D81: Dafad flwydd
1. Daniel Morgan
D83: Grŵp
1. Daniel Morgan
PENCAMPWR
Dylan Morgan

DEFAID BRIDIAU PUR ERAILL
Beirniad: Iwan Davies, Cysgod y Brwyn, Llandyfriog
D84: Hwrdd
2. Ffion Jones
D85: Oen hwrdd
1. Tomos Morgan
2. Ffion Jones
D86: Dafad
2. Tomos Morgan
D87: Dafad flwydd
3. Ffion Jones
D88: Oen benyw
1. Tomos Jones
3. Ffion Jones
IS-BENCAMPWR
Tomos Morgan

BRIDIAU PRIN A LLEIAFRIF
Beirniad: Myrddin James, Dolaeron, Llangeitho
D91: Oen hwrdd
3. Huw Davies
D92: Dafad
2 a 3. Huw Davies
D93: Dafad flwydd
3. Dafydd Williams
D94: Oen benyw
3. Huw Davies

ŴYN TEWION
Beirniad: Irwel Evans, Llwynhywel, Llanilar
D96: Pâr o ŵyn i'r cigydd, heb eu tocio (yn pwyso llai na 32kg yn fyw)
1. Heidi Evans
2. Huw Davies
3. Teulu Alltgoch
D97: Pâr o ŵyn i'r cigydd, heb eu tocio (yn pwyso 32kg neu fwy yn fyw)
1 a 2. Heidi Evans
3. Teulu Alltgoch
D98: Pâr o ŵyn i'r cigydd, o unrhyw frîd Mynydd Cymreig Pur
1 a 2. Huw Davies
D99: Pâr o ŵyn i'r cigydd, o unrhyw frîd Mynydd Pur Arall
1. Teulu Alltgoch
Dosbarth Arbennig 42: Pâr o ŵyn gorau'r adran
Heidi Evans
Dosbarth Arbennig 43: Pâr o ŵyn Mynydd gorau
Huw Davies

CYSTADLEUAETH TYWYSYDD IFANC
Beirniad: Mr Dafydd Lewis, Pentwyn, Cwrt y Cadno
D100: Tywysydd gorau o dan 12 oed
1. Ella Williams
2. Magw Ifan
3. Elsi Iago
D101: Tywysydd gorau rhwng 12 a 16 oed
1. Osian Jones
2. Caio Lewis
3. Alaw Morgan
D102: Tywysydd gorau o dan 12 oed, unrhyw oen swci
1. Tomos Jones

CWPAN PENCAMPWR Y PENCAMPWYR
Beirniad: Mr Dafydd Lewis, Pentwyn, Cwrt y Cadno
PENCAMPWR
Teulu Tyngraig
IS-BENCAMPWR
Elsi Iago

CNEIFIO
Beirniad: Huw Davies, Llety Ifan Hen, Bont-goch
D103: Cneifiwr gorau gyda pheiriant
1. Bedwyr Siencyn, Tanrallt, Tal-y-bont
2. Dewi Jenkins, Tangraig, Tal-y-bont
D104: Cneifiwr gorau gyda pheiriant yn gyfyngedig i aelodau CFfI
1. Bedwyr Siencyn, Tanrallt, Tal-y-bont
2. Ynyr Siencyn, Tanrallt, Tal-y-bont

Y BABELL FAWR GWREIDDIAU A GRONYNNAU
Beirniad: David ac Elspeth Jones, Berthlwyd, Tal-y-bont
Yr ardd flodau orau
1. Sheila Symes, Tŷ'r Ardd Gerrig, Tal-y-bont
Yr ardd lysiau orau
1. Jane Miller, Panteg, Tal-y-bont
2. Helen Hicks, Llangynfelyn
3. Claire Fowler, Tal-y-bont
Yr ardd orau ar gyfer bywyd gwyllt
1. Cath Lloyd-Williams, Neuadd Brynglas, Bont-goch
2. Bethan Jones, 23 Dôl Pistyll, Tal-y-bont
2. Linda Tyley, Glanceulan, Tal-y-bont
3. Marc Richards, Rhiwlan, Tal-y-bont
Sampl orau o lafuryn o unrhyw fath
1. Siwan Haf Evans, Tal-y-bont
2 a 3. Elgan Evans, Tal-y-bont
Yr ysgallyn hiraf
1. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
2. Huw Davies, Bont-goch
Belen o Wair Dôl
3. Huw Davies, Bont-goch

CYNNYRCH GARDD
Beirniad: Ann Ovens, Tan y Cae, Bont-goch
3 Winwnsyn (Hadau)
1. David Jones, Tal-y-bont
2. Anthony Holt, Tal-y-bont
3. David Jones, Tal-y-bont
Tair Moronen Fer
1. Anthony Holt, Tal-y-bont
3 Cenhinen
1. Kath Keirle, Tal-y-bont
Llysieuyn di-siâp
1. Anthony Holt, Tal-y-bont
3. Elsi, Magw a Nela, Tal-y-bont
3 Betys Crwn
1. David Jones, Tal-y-bont
4 Coeden Ffa Dringo
2 a 3. Elfed Jones, Tal-y-bont
2 fresychen a gwreiddiau
1. David Jones, Tal-y-bont
4 Tomato
1 a 2. Elfed Jones,Tal-y-bont
3. Claire Fowler,Tal-y-bont
1 Sypyn o Domatos
1. David Jones, Tal-y-bont
2. Monica Lloyd-Williams, Bont-goch
3. Ffion Jones, Tal-y-bont
2 Faro (llai na 12")
1. Olivia Pargeter, Llangynfelyn
2 Faro (12" a mwy)
1. Olivia Pargeter, Llangynfelyn
6 Tomato Ceirios
1. Bob McIntyre, Taliesin
2. Claire Fowler, Tal-y-bont
3. Elfed Jones, Tal-y-bont
4 Ffa Ffrengig
1. Monica Lloyd-Williams, Bont-goch
2. David Jones, Tal-y-bont
3. Jane Bailey, Bont-goch
3 Coesyn Riwbob
1. Sue Lewis, Tre'r Ddol
2. John Evans, Tal-y-bont
3. Owain Southgate, Tal-y-bont
Casgliad o lysiau (Agored)
1. Claie Fowler, Tal-y-bont

LLEOL
Casgliad o 4 Perlysiau
1. Cath Lloyd-Williams, Bont-goch
2 a 3. Helen Hicks, Llancynfelyn
3 Corbwmpen
1. Claire Fowler, Tal-y-bont
3 Taten
1. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
2. Jo Chalmers, Pentrebach
3. Russell Jones, Tal-y-bont
3 Coesyn Riwbob
1. Sue Lewis, Tre'r Ddôl
2. John Evans, Tal-y-bont
3. Anthony Holt, Tal-y-bont

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 10

2 Ciwcymbr
1. Elfed Jones, Tal-y-bont
4 Ffa Dringo
1. Monica Lloyd-Williams,Bont-goch
Casgliad o lysiau ar hambwrdd
1. Helen Hicks, Llancynfelyn
ARDDANGOSFA ORAU
David Jones, Tal-y-bont
PWYNTIAU UCHAF YN YR ADRAN
David Jones, Tal-y-bont

FFRWYTHAU
Beirniad: Ann Ovens, Tan y Cae, Bont-goch
3 Afal Bwyta
1 . Lisa Tomos, Pentrebach
2. Anthony Holt, Tal-y-bont
3. Monica Lloyd-Williams, Bont-goch
3 Afal Coginio
2. Anthony Holt, Tal-y-bont
3. Elfed Jones, Tal-y-bont
3 Peren Fwyta
2 a 3. Elfed Jones, Tal-y-bont
Peren Goginio
1. Kath Keirle, Tal-y-bont
2 a 3. David Jones, Tal-y-bont
6 Eirinen Ddu
1. Kath Keirle, Tal-y-bont

BLODAU
Beirniad: Donald Morgan, Blodau'r Bedol, Llangwyryfon
3 Dahlia Pel
1. Jo Chalmers, Pentrebach
4 Pysen Bêr
2 a 3. Jane Miller, Tal-y-bont
Cactws mewn Pot
1. Barry Thomas, Eglwys-fach
2. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
Planhigyn Dail y Tŷ mewn Pot
1. Helen Ovens,Taliesin
2. Cath Lloyd Williams,Bont-goch
Gardd Fach ar Blât - Plant o dan 14 mlwydd oed
3. Erin Aubrey, Tal-y-bont
3. Heidi Evans, Tre'r Ddôl
Casgliad o Flodau Gwyllt. Plant dan 14 mlwydd oed
1. Erin Aubrey, Tal-y-bont
Blodyn Twll Botwm Gorau
2. Cath Lloyd-Williams, Bont-goch
MARCIAU UCHAF YN YR ADRAN (LLEOL)
Cath Lloyd Williams ac Erin Aubrey

GOSOD BLODAU
Beirniad: Donald Morgan, Blodau'r Bedol, Llangwyryfon
Troelli (miniature)
3. Cath Lloyd Williams, Bont-goch
Byd yr Opera
1. Helen a Ffion Hicks, Llangynfelyn
'Let's Twist Again - trefniant o dan amodau
2. Luke Duggan, Tal-y-bont
3. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
Trefniant blodau mewn bwced (7 oed ac iau)
1 a 2. Jax Williams, Tal-y-bont
3. Nela Haf, Tal-y-bont
3. Magw Ifan, Tal-y-bont
Trefniant blodau mewn cwpan te neu fwg (8-14 oed)
1 a 2. Elsi Iago, Tal-y-bont
2. Erin Aubrey, Tal-y-bont
3. Cadi Lloyd-Williams, Bont-goch
3. Jessie Jenkins, Tal-y-bont

COGINIO
Beirniad: Mirain Haf Griffiths, Blaengader, Llanfarian
Cacen Ffrwythau
1. Beti Grodon, Bont-goch
Sbwng Fictoria
1. Beti Gordon, Bont-goch
3. Ceri Jones, Tal-y-bont
Sbwng Siocled
2. Ceri Jones, Tal-y-bont
Bara Brith – heb furum
1. Janet Evans, Tre'r Ddol
3. Ellyw Jenkins, Tal-y-bont
Torth Cartref – Tun Hirsgwar
2. Elfed Jones, Tal-y-bont
3. Elspeth Jones, Tal-y-bont
4 Sgon
1. Jane Bailey, Bont-goch
3. Kath Keirle,Tal-y-bont
6 Pice ar y Maen
1. Ellyw Jenkins, Tal-y-bont
4 Myffin Sawrus
1. Jane Bailey, Bont-goch
Fflan Sawrus
3. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
4 Fflapjac
3. Helen Ovens, Taliesin
Fy Hoff Gacen gyda rysáit
1. Lizzy Hughes, Tal-y-bont
2. Gwen Billingham d/o Tal-y-bont
Fy Hoff Gacen Ddi-Glwten
2. Lizzy Hughes, Tal-y-bont
Fy Hoff Bwdin di-glwten gyda rysáit
1. Beti Gordon, Bont-goch
3. Gwen Billingham d/o Tal-y-bont
Cacen Foron (Cystadleuaeth i wrywod yn unig)
1. Michael Fothergill, Tal-y-bont
3. Huw Davies, Bont-goch
ARDDANGOSFA ORAU YN YR ADRAN
Lizzy Hughes, Tal-y-bont

CYFFEITHIAU
Beirniad: Kit Ellis, Plas Gwyn, Y Ffôr, Pwllheli
Jar o Farmaled
2. Sue Lewis, Tre'r Ddôl
Jar o Jam Ffrwythau gyda cherrig
2. Mina Morel, Bont-goch
3. Helen Hicks, Llangynfelyn

Stondin Natur yn y Sioe Talybont

Mae Pete, Callie a Helen yn helpu gorffen torch hydrefol ar y Stondin Natur y Fro yn Sioe Tal-y-bont

Dysgu sut i nyddu gwlân gyda Sam

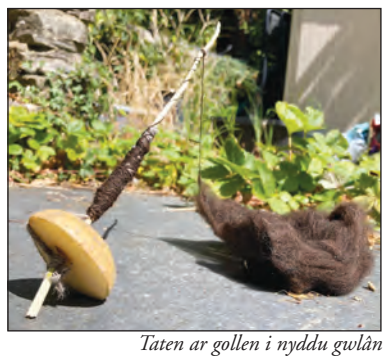

Taten ar gollen i nyddu gwlân

Jar o Jeli Ffrwythau
2. Jane Miller, Tal-y-bont
3. Jo Chalmers, Pentrebach
Jar o Geuled Lemwn
1. Elspeth Jones, Tal-y-bont
2. Jo Chalmers, Pentrebach
Jar o Siytni Afal
1. Janet Jones, Tal-y-bont
2. Kath Keirle, Tal-y-bont
Jar o Siytni Ffa Dringo
1. Janet Jones, Tal-y-bont
2 a 3. Sue Lewis, Tre'r Ddôl
Jar o Siytni Arall
1. Janet Jones, Tal-y-bont
2. Jane Miller, Tal-y-bont
3. Janet Jones, Tal-y-bont
Jar o Gyffaith Anarferol
1. Janet Jones, Tal-y-bont
2. Helen Hicks, Llangynfelyn
Potel o Gordial
1. Jo Chalmers, Tal-y-bont
2. Helen Hicks, Llangynfelyn
3. Jo Fothergill, Tal-y-bont
Potel o Wirod Ffrwythau
1. Gwen Billingham, d/o Tal-y-bont
2. Ellyw Jenkins, Tal-y-bont
3. Anthony Holt, Tal-y-bont

PWYNTIAU UCHAF YN ADRAN Y CYFFEITHIAU
Janet Jones, Tal-y-bont
ARDDANGOSFA ORAU YN ADRAN Y GWIN
Jo Chalmers, Pentrebach

CYNNYRCH LLAETHDY
Beirniad: Anthony Burgess, Alltfedw Fach, Llanilar
4 wy iâr – Brown
3. Seren Jenkins, Tre'r Ddôl
4 wy iâr – Gwyn
1. Conor Cartwright, Taliesin
4 wy iâr Arlliwiedig
2. Seren Jenkins, Tre'r Ddôl

MÊL
Beirniad: Anthony Burgess, Alltfedw Fach, Llanilar
Eitem gosmetig yn cynnwys mêl
1. Kath Keirle, Tal-y-bont
2 Jar pwys o Fêl Canolig
1. Ann Ovens, Tre Taliesin
Crib o fêl bas sy'n addas i'w dynnu allan
1. Helen Ovens, Taliesin
3. Ann Ovens, Taliesin
ARDDANGOSFA ORAU YN ADRAN Y MÊL
Helen Ovens, Taliesin

GWAITH LLAW
Beirniad: Delyth Esau, Soar, Sarnau
Eitem yn dathlu 130 o Sioe Tal-y-bont
1. Helen Miles, Tal-y-bont
Unrhyw Eitem mewn Pwyth Croes
1 a 2. Betty Jenkins,Tal-y-bont
Clustog
1 a 2. Betty Jenkins,Tal-y-bont
Addurn wal
2. Betty Jenkins,Tal-y-bont
3. Jenny Fothergill, Tal-y-bont
Dilledyn wedi ei weu â llaw
1. Helen Ovens, Tre Taliesin
Unrhyw Eitem wedi ei Grosio
3. Charlotte Jones, Tal-y-bont
Anifail (unrhyw gyfrwng)
1. Christine Williams, Tal-y-bont
2. Matt Gunn, Tal-y-bont
3. Helen Miles, Tal-y-bont
Dilledyn neu ategolyn wedi'i uwchgylchu
1. Claire Fowler, Tal-y-bont
2. Jo Fothergill, Tal-y-bont
3. Betty Jenkins, Tal-y-bont
Bag
2.Betty Jenkins, Tal-y-bont
3.Claire Fowler, Tal-y-bont
ARDDANGOSFA ORAU YN YR ADRAN
Betty Jenkins, Tal-y-bont
PWYNTIAU UCHAF YN YR ADRAN
Betty Jenkins, Tal-y-bont

CREFFT
Beirniad: Gareth Jenkins, Morfa, Pant y Crug
Arwydd
1. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
Eitem o waith coed
2. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
Ffon Gerdded
3. Monica Lloyd-Williams, Bont-goch
Unrhyw eitem yn defnyddio gwlân
1. Jenny Fothergill, Tal-y-bont
Paentiad - unrhyw gyfrwng
1. Kath Keirle, Tal-y-bont
2 a 3. Michael Fothergill, Tal-y-bont

FFOTOGRAFFIAETH
Beirniad: Mari Lloyd, Hendre Waelod, Cwm Nantcol, Llanbedr
Tyfiant
1. Rhian Nelmes, Tre'r Ddôl
2. Siwan Haf Evans, Tal-y-bont
3. Rhian Nelmes, Tre'r Ddôl
Hanes
1. Luke Duggan, Tal-y-bont
2. Elgan Evans, Tal-y-bont
3. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
Machlud
1. Luke Duggan, Tal-y-bont
3. Rhian Nelmes, Tre'r Ddôl
Hapusrwydd
2. Siwan Haf Evans, Tal-y-bont
Cyfyngedig i blant ysgolion cynradd –Joio
1. Magw Ifan, Tal-y-bont
2 a 3. Heidi Evans, Tre'r Ddôl
Dŵr
1. Bethan Jones, Tal-y-bont
2. Marion Evans, Tal-y-bont
3. Dafydd Hughes, Tal-y-bont
Tirweddau Gwledig
1. Luke Duggan, Tal-y-bont
2. Bethan Jones, Tal-y-bont

PLANT YSGOL GYNRADD TAL-Y-BONT
Beirniad: Manon Wyn Jones, Maesteg, Glantwymyn, Machynlleth
Dosbarth Meithrin: Ar y Fferm
1. Aoife
2. Medi
3. Malen
Dosbarth Derbyn: Yn yr Ardd
1. Gwenno Doyle
2. Nela Haf
3. Eira

Blwyddyn 1 a 2: Yn yr Ardd
1. Seren Bailey
2. Magw Ifan
3. Kyra
Blwyddyn 3 a 4: Blodau Gwyllt
1. Delilah Whincup
2. Erin Aubrey
3. Katri Salmi
Blwyddyn 5 a 6: Y Tymhorau
1. Osian Saunders Jones
2. Freya Taylor
3. Bess Evans

PLANT YSGOL GYNRADD AGORED
Dosbarth Meithrin: Llun o ti dy hun
1. Alffi Jac
2 a 3. Ella Northam Evans
Blwyddyn 1 a 2 : Carreg wedi ei haddurno
1. Seren Jenkins, Tre'r Ddôl
2. Magw Ifan, Tal-y-bont
3. Tomos Jones, Tal-y-bont
Blwyddyn 3 a 4: Collage o Gefn Gwlad
3. Erin Aubrey, Tal-y-bont
Blwyddyn 5 a 6: Celf yn defnyddio botymau
1. Elodie Dumbrill, Tal-y-bont
2. Gruffudd Jones, Tal-y-bont
3. Elsi Iago, Tal-y-bont
Dosbarth Meithrin – 2 fisged wedi'u haddurno
1 a 2. Jax Williams, Tal-y-bont
3. Alffi Jac, Tal-y-bont
Dosbarth Derbyn – Wyneb ar bitsa
1. Heidi Evans, Tre'r Ddol
2 a 3. Nela Haf, Tal-y-bont
Blywyddyn 1 a 2 – Brechdan Agored
1. Magw Ifan, Tal-y-bont
2. Tomos Jones, Tal-y-bont

PLANT YSGOL UWCHRADD
Beirniad: Manon Wyn Jones, Maesteg, Glantwymyn, Machynlleth
Cacen yn defnyddio ffrwyth neu lysieyn
1. Caio Lewis, Tal-y-bont
2. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
3. Caio Lewis, Tal-y-bont
Fflan Sawrus
1. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
2. Osian Jones, Tal-y-bont
3. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
3. Alaw Morgan, Tal-y-bont
Celf yn defnyddio pebble art
1 a 2. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
Ffotograff - gweithio'n galed
1. Caio Lewis, Tal-y-bont
2. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
3. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
3. Caio Lewis, Tal-y-bont
Eitem wedi ei gwneud yn yr ysgol
1. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
2. Osian Jones, Tal-y-bont
3. Alaw Morgan, Tal-y-bont
ARDDANGOSFA ORAU
Caio Lewis
NIFER UCHAF O FARCIAU
Mari Heulwen Evans

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 11

CLWB FFERMWYR IFANC
Beirniad: Manon Wyn Jones, Maesteg, Glantwymyn, Machynlleth
4 Cacen Gwpan wedi'u haddurno
2 a 3. Efa Saunders-Jones, Ffwrnais
Dysgl o basta
1. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
Llawysgrifen
1. Alaw Morgan, Tal-y-bont
2. Mari Heulwen Evans, Tal-y-bont
3. Osian Jones, Tal-y-bont
Eitem yn defnyddio cortyn bêls
3. Efa Saunders Jones, Ffwrnais

RASYS CŴN
Ras i Ddaeargwn
1. Gwyn Jones – Patch
2. Gwyn Jones – Cantona
3. Iola Evans – Lili
Ras i Filgwn a Chŵn Potsiwr
1. Gwyn Jones – Buzz
2. Gwyn Jones – Misty
Ras i Filgwn Bach
1. Barry Thomas – Bernie
2. Barry Thomas – Benji

Ras i unrhyw frîd arall - coes byr
1. Stuart Gethin – Moose
2. Stuart Gethin – Mable
3. Innes Heron – Ted
Ras i unrhyw frîd arall - coes hir
1. Kris Fry – Indes
2. Kris Fry – Hallo
3. Kris Fry – Zara
Ras i ddisgyblion ysgolion cynradd
1. Magi – Lili
2. Morven – Ben
3. Meia – Patch
Ras i ddynion â'u cŵn
1. Sion Southgate – Max
2. Rhun Penri – Bela
3. John Buckirton – Cadi
Ras i gŵn gyda joci
1. Kris Fry – Indes

Tymor y Sioeau

Bu nifer o drigolion yr ardal yn llwyddiannus mewn sioeau amaethyddol mawr a bach ar draws y wlad dros yr haf. Llongyfarchiadau i chi i gyd.

Osian Jones, Llwynglas, Tal-y-bont, enillydd y 6ed wobr yng nghystadleuaeth Tywysydd Ifanc yn y Sioe Frenhinol yn Llanelwedd.

Enillodd Susan Rowlands, Erglodd, Tal-y-bont, nifer o wobrau yn Sioe Môn am ei defaid Zwartbles.

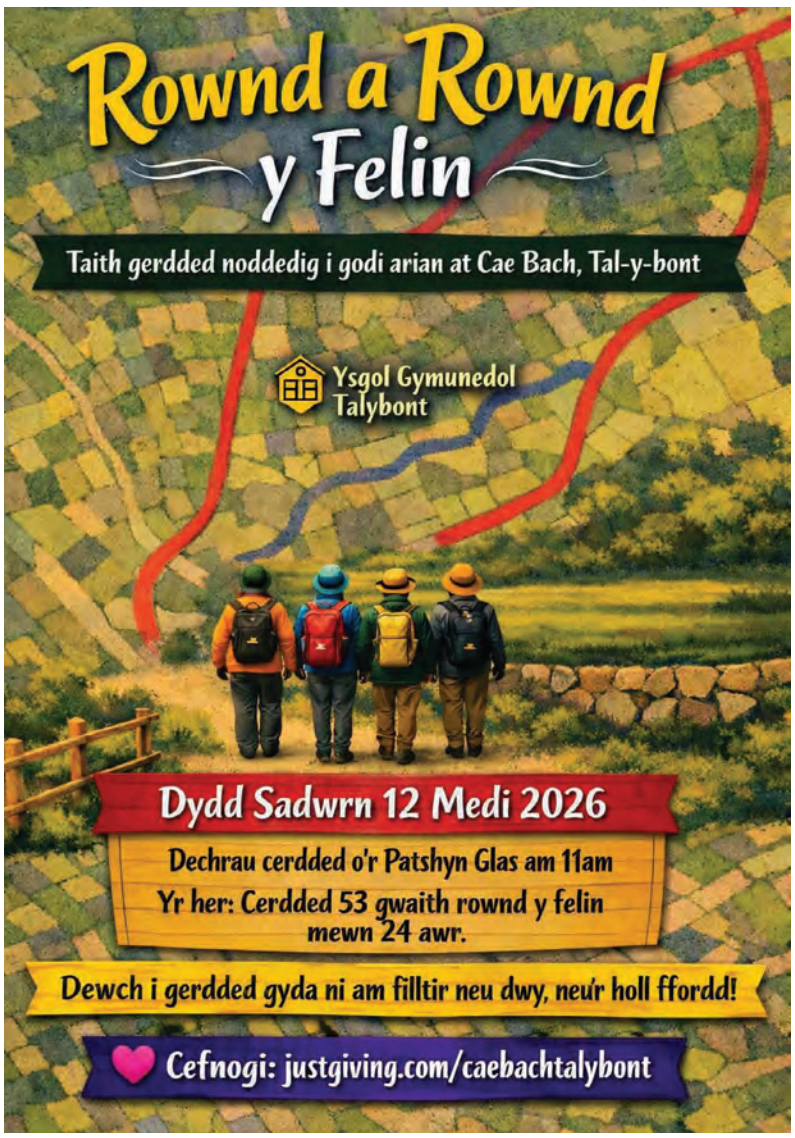

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 12

Teyrnged

Avril Bond (1927-2026)

Roedd pawb yn adnabod Avril ac yn mwynhau bod yn ei chwmni arbennig. Cyfeiriai un o hen drigolion y pentre ati fel "Mrs Taliesin". Teitl anrhydeddus iawn ac un oedd yn hollol addas a haeddiannol. Yn sicr mae ei cholli o'n plith yn 99 oed wedi gadael rhyw dwll yng ngwead y pentref na fydd yn cael ei drwsio yn yr un patrwm.

Un o Eglwys-fach oedd Avril yn enedigol ond mudodd i'r Borth yn ifanc ac ar ôl priodi â John, bu'n byw am sbel yn Nhal-y-bont cyn ymgartrefu ym Mrodawel, Taliesin, lle y bu nes iddi fynd i lawr i gartref Allt y Mynydd ger Llanybydder i fod yn nes at ei theulu.

Doedd neb tebyg i Mrs Bond. Yn gynnes, yn gymwynasgar, yn sylwgar, yn barod i wrando ac yn ffrind i bawb, does ryfedd iddi ennill y teitl "Halen y Ddaear" gan un o raglenni S4C ers talwm. Aelwyd hapus, groesawus a llawn hwyl oedd Brodawel a'r drws bob amser yn agored. Ond cafwyd yno drallod mawr hefyd a bu'n rhaid i Avril ddygymod â sawl digwyddiad trist yn ei bywyd. Collodd ei merch Mabel yn sobor o ifanc a'i mab David wedyn ychydig flynyddoedd yn ôl yn ogystal â'u gŵr John, cymeriad hynaws a hoffus arall. Ergyd arall iddi oedd marwolaeth ei chwaer Eirlys.

Bu Avril yn gweithio'n ddiwyd ar hyd ei hoes, yn glanhau i wahanol bobl a gofalu am gymdogion. Bu hefyd yn glanhau yn Ysgol Llangynfelyn lle daeth i adnabod cenedlaethau o blant a'u rhieni.

Roedd ganddi gof aruthrol a diddordeb mawr mewn pobl ac o'r herwydd, hyd yn oed pan oedd hi'n gaeth i'w chadair, roedd ei bys ar bỳls y pentre o hyd. Byddai digon o hwyl a chwerthin bob amser yn ei chwmni (fel yng nghwmni gweddill y teulu wrth gwrs). Penillion, caneuon, straeon ac atgofion rhif y gwlith, achau swyddogol ac answyddogol – tonig go iawn fyddai galw heibio am glonc a phaned a darn o'i bara brith arobryn.

Ei thrysori yng ngwir ystyr y gair a wnâi ei theulu estynedig a chwithig iawn iddyn nhw ac i bawb ohonom yw gweld Brodawel dan glo. Anodd cyfleu'r golled ond mae'r atgofion yn codi'r galon o hyd.

Martin Dafis

Diwedd cyfnod neu ddechrau newydd?

Ar ôl dros ddeugain mlynedd mae'n edrych yn debygol y bydd Sesiwn Nos Wener Tal-y-bont (Clwb Nos Wener/Clwb Gwerin gynt) yn dod i ben wrth i'r trefnwyr presennol baratoi i roi'r gorau iddi.

Cyn gwneud, fodd bynnag, maent yn awyddus i roi cyfle i unrhyw rai sydd yn barod i sefydlu rhywbeth newydd yn yr ardal. Y nod ers y dechrau yw darparu adloniant Cymraeg achlysurol yn lleol a chafwyd nosweithiau cofiadwy dros y blynyddoedd wrth i sêr mwyaf Cymru ymweld. Yn y ddwy flynedd diwethaf cawsom nosweithiau gwych yng nghwmni Brigyn, Linda Griffiths, Aeron Pughe, Delwyn Siôn, Lowri Evans a Tecwyn Ifan i enwi rhai yn unig.

Mae cyllid wrth gefn y medrwn drosglwyddo i unrhyw bwyllgor newydd. Gellir dechrau gyda llechen lân heb ymyrraeth yr hen bwyllgor. Does dim rhaid dilyn y fformiwla presennol.

Beth amdani?

Cyn cloi dyma deyrnged i'r Sesiwn Nos Wener. Mae cyfle yn awr i greu rhywbeth newydd.

Sesiwn Nos Wener

Mae'r wythnos waith yn hir dros ben
Y bos sydd yn fy nychu,
Targedau hurt yn gwneud fi'n wan
Fy mhen tost yn gwaethygu.

Ond daeth nos Wener diolch byth
A heno yn y Llew,
Caf gwmni llu o ffrindiau hoff
A'r miwsig fydd yn fyw.

Mae gwifrau'r amps ar hyd y llawr
Gitarydd sydd yn tiwnio,
Ac wrth i'r seddi lenwi'n braf
Clywn sŵn y drymiau'n curo.

Daw'r criw o'r bar gan gau y drws,
Daw'r canwr at y blaen,
A chyda'r nodyn cyntaf pur,
Diflannu wnaiff pob straen.

Fe ddaw hi'n fore Llun rhy glou
Gwerthuso fydd yn galw,
A thaenlen hir yn llenwi'r sgrin,
Gan wneud fy ngwep yn welw.
Ond tapio mae fy nhroed dan ddesg,
A'r gân yn trechu f'ysbryd llesg.

Fe ddaw nos Wener diolch byth
Af eto lawr i'r Llew
Yn nghwmni fy nghyfeillion hoff
A'r miwsig fydd yn fyw.

Phil Davies

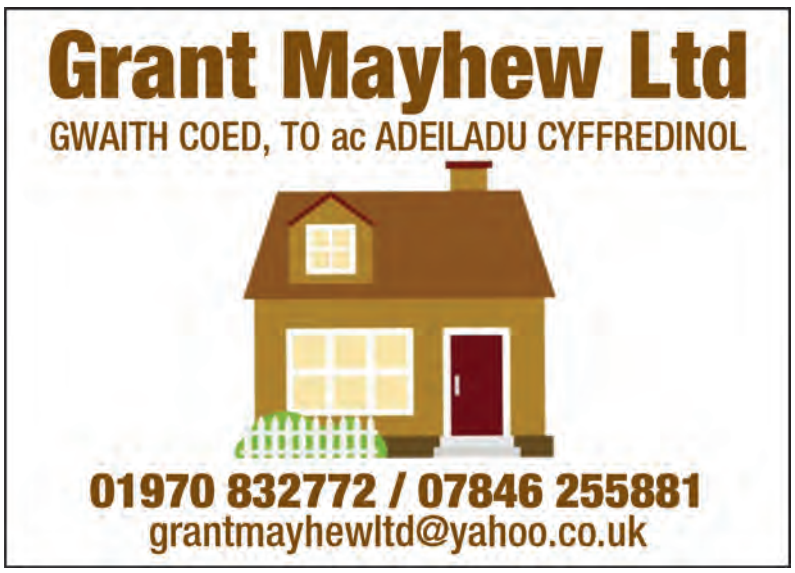

Eisteddfod y Garreg Las

Bu Eisteddfod y Garreg Las yn llwyddiant ysgubol yn gyffredinol a braf oedd gweld unigolion o'r ardal hon yn cael eu hanrhydeddu ac eraill yn ennill gwobrau.

Aeth teulu Jenny Jenkins yn eu niferoedd i'w gweld hi'n cael ei hurddo i'r wisg las yn seremoni'r Orsedd ar y bore Gwener ac fel yr adroddwyd yn rhifyn diwethaf *Papur Pawb*, roedd Jenny'n llawn haeddu'r anrhydedd. Roedd rhai o'i theulu hefyd yn falch o fanteisio ar y cyfle i gael llofnod y pêl-droediwr Joe Allen a urddwyd ar yr un pryd â Jenny!

Urddwyd Siwan Hâf Evans, Pantcoch, Tal-y-bont hefyd i'r Orsedd. Ei henw yn yr Orsedd yw 'Siwan Hâf'. Llongyfarchiadau i'r ddwy.

Yn y cystadlaethau llenyddol enillodd Dr Geraint Evans, Garn Wen, Tal-y-bont, y wobr gyntaf am lunio pennod gyntaf nofel ddditectif ac edrychwn ymlaen at ddarllen y nofel orffenedig yn y man. Enillodd Geraint hefyd y wobr gyntaf yn Eisteddfod Powys am erthygl ar gyfer papur bro. Cyhoeddwyd addasiad o'i erthygl 'Naughty Norah' yn *Papur Pawb* dro yn ôl. Llongyfarchiadau iddo.

Daeth perfformiad campus Cwmni Licrys Olsorts, dan gyfarwyddyd, Sion Pennant, Bont-goch, â'r ail wobr i'r cwmni yn y gystadleuaeth ddrama yn Y Stiwdio ar y maes ar y prynhawn Sadwrn cyntaf, gyda'u perfformiad o 'Gwisga dy ddillad Clarisse'.

Ar y dydd Mawrth, perfformiodd Hopcyn Cosson, Hedydd Beechey, Tomos Breeze, Arthur Hughes a Lleucu gyda Band Pres Gwasanaeth Cerdd Ceredigion gan ddod yn ail yn y gystadleuaeth i Fandiau Pres Ieuenctid.

Jenny Jenkins a'i theulu ar y maes

Diwrnod urddo Siwan Evans

Yn y gystadleuaeth i gorau cerdd dant ar y nos Wener (gyda chwe chôr yn ymddangos ar y llwyfan), daeth côr Lleisiau Gwyddno i'r brig dan arweiniad Eleri Roberts. Roedd pedair aelod o'r côr yn ferched o'r ardal hon: Anwen Howard, Rhian Nelmes, Delyth Huws a Fal Jenkins. Llongyfarchiadau iddynt.

Cwmni Licrys Olsorts yn perfformio

James Memorials
Am
GOFEBAU ARBENNIG
BEDDARGRAFFIADAU
ADNEWYDDU O SAFON
ARWYDDION AR DAI A
BUSNESAU
Gofynnwch am bamffled
rhad ac am ddim
James Memorials
Vicarage Crossing,
Llandre, Bow Street
Ffôn: (01970) 820 111

Iwan Jones
Gwasanaethau Pensaerniol
Cynlluniau ar gyfer adeiladau newydd,
estyniadau ac addasiadau
Gellimanwydd, Talybont,
Ceredigion SY24 5HJ
helen.iwan@btinternet.com
07939 604804

MID WALES STORAGE
STORFA CANOLBARTH CYMRU
STORFA CARTREF A BUSNES
Ystafelloedd storio ar gyfer eich anghenion
Monitro diogelwch 24 awr
Wedi ei wresogi
Bocsys a 'bubblewrap' ar lein
Ffôn : 01654 703592
Heol y Doll, Machynlleth, SY20 8BQ
sales@midwalesstorage.co.uk
www.midwalesstorage.co.uk
Mid Wales REMOVALS

Probert & Williams
eye care
Eich optegwyr annibynnol lleol
15 Stryd y Popty, Aberystwyth
01970 611555
www.probertandwilliams.co.uk
Cymraeg

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 14

Colofn Ben Lake AS

Wrth i mi baratoi i ddychwelyd i San Steffan, mae'n braf edrych nôl dros fisoedd yr haf. Mae toriad seneddol yr haf yn gyfle gwych i deithio o amgylch yr etholaeth, ac yn gyfle arbennig i ymweld â sawl sioe amaethyddol sy'n arddangos y gorau o'n cymunedau gwledig ar hyd a lled Ceredigion Preseli. Yn ogystal â'r Sioe Frenhinol, cefais amser eleni i ymweld â sioeau Llambed, Capel Bangor, Tregaron, Llandysul a sioe Hen Gerbydau Cardi Cranks yng Ngheredigion, ynghyd â sioeau Abergwaun, Nanhyfer, Clunderwen a Sioe Sir Benfro yn Hwlffordd. Mae'r croeso bob tro yn wych ym mhob sioe, ac rwy'n gwerthfawrogi'r cyfle i dreulio amser a sgwrsio gyda thrigolion ein cymunedau gwledig.

Mae mynychu sioeau amaethyddol yn rhoi blas o brif bryderon etholwyr am benderfyniadau sy'n cael eu gwneud gan Lywodraeth Cymru yng Nghaerdydd a Llywodraeth y DU yn San Steffan. Mae'n ddyletswydd arnaf fel Aelod Seneddol i ddwyn Llywodraeth y DU i gyfrif ar benderfyniadau sy'n effeithio ar ein hardaloedd gwledig ac amaethyddol yng Nghymru. Thema amlwg sy'n codi yw sut mae cymunedau gwledig wedi'u hesguluso gan wahanol lywodraethau'r gorffennol wrth lunio polisi.

Fodd bynnag, mae'n hyfryd medru cydnabod a chefnogi mentrau cadarnhaol hefyd. Yn ystod wythnos y Sioe Fawr cyhoeddodd Llŷr Gruffydd, y Gweinidog Cabinet dros Wytnwch Gwledig a Chynaliadwyedd, cyfres o bolisïau i fynd i'r afael â phroblemau cymunedau gwledig. Ymhlith y rhain roedd cyhoeddiad o bapur gwyn ac ymgynghoriad ar brawfesur gwledig – neu 'rural proofing' - a'i wneud yn ddyletswydd statudol wrth ddatblygu polisi. Mae prawfesur gwledig yn syniad rwyf wedi bod yn gwthio yn San Steffan ers rhai blynyddoedd bellach, ac felly rwy'n croesawi'r ffaith bod y llywodraeth newydd yng Nghymru mor barod i gyflwyno'r fath syniad. Nôl ym mis Gorffennaf 2025, cefais gyfle i wneud araith yn pwysleisio manteision y polisi yn Nhŷ'r Cyffredin. Annogais Llywodraeth y DU i gyflwyno cam prawfesur gwledig fel rhan o ddatblygiad polisi ar draws holl adrannau'r llywodraeth, er mwyn sicrhau bod ystyriaeth ddifrifol o sgil-effeithiau polisïau ar gymunedau gwledig. Does dim amheuaeth gen i y byddai hyn wedi atal nifer o'r newidiadau a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU dros y blynyddoedd diwethaf, gan gynnwys newidiadau i'r dreth etifeddiant ac ardrethu eiddo busnes a fferm.

Gall ymyriadau polisi o'r fath amrywio o gefnogi amaethwyr, dosbarthu cyllid yn ôl yr angen, ac amddiffyn gwasanaethau hanfodol fel y gwasanaeth iechyd gwledig sydd eisoes yn wynebu toriadau. Byddai'r ddyletswydd arfaethedig yn ei wneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru a chyrff cyhoeddus eraill rhoi sylw i anghenion gwledig wrth ddatblygu a chyflwyno polisi.

Wrth gwrs, mae'n rhaid i unrhyw brawfesur gwledig arwain at ddatblygiad economaidd a dyraniad adnoddau teg i ardaloedd gwledig. Mae'n hollbwysig nad yw hyn yn troi mewn i ymarfer ticio blwch, ond yn hytrach yn gynllun i fuddsoddi adnoddau i sicrhau cynnydd cadarnhaol a gweladwy yn ein cymunedau gwledig.

Cletwr

Mae haf arall, a oedd yn teimlo'n ddi-baid weithiau, yn nesáu at ei ddiwedd. Cyfle i'n staff a'n gwirfoddolwyr ymroddgar gael saib a thynnu anadl cyn daw'r Dolig! Rydym wedi dweud "da bo" i sawl un o'n gweithwyr ifainc, sydd bellach ar eu ffordd i goleg, i brifysgol neu i'r byd go iawn. Pob lwc iddyn nhw oll. Rydym hefyd wedi ffarwelio â Chloe, ein rheolwr bendigedig, ond ar yr un pryd rydym wedi dweud "Helo" wrth Jemima, ein rheolwr newydd, sy'n ymgartrefu'n gyflym yma.

Cawsom bnawn ardderchog o gerddoriaeth yn ddiweddar pan ddiddanwyd dros 30 o bobl gan y 'Worldwide Welshman' ynghyd â'r deuawd talentog Elin a Carys. Rydym yn adolygu ein rhaglen o ddigwyddiadau. Pa fath o beth hoffech chi ei weld yn Cletwr? Rhowch wybod inni trwy anfon at nigelc@cletwr.com. Ydych chi'n fodlon ein helpu ni i drefnu digwyddiadau? Mae'n jobyn mawr weithiau ond yn un pwysig. Mae Cletwr yn fwy na siop a chaffi yn unig.

Byddai Cletwr yn croesawu gwirfoddolwyr newydd ym mhob rhan o'r busnes: helpu yn y siop, y caffi, gyda gwaith gweinyddol, yn yr ardd, gyda digwyddiadau a llawer mwy. Gallwn ganfod rhywbeth sy'n addas i bawb, beth bynnag yw'ch sgiliau a'ch profiad.

Dewch i weld yr arddangosfa ddiweddaraf yn yr Oriel - dyluniadau prydferth gan Heather Butler o anifeiliaid ac adar - ac wrth gwrs gallwch gael paned a theisen ar yr un pryd. Fe gewch chi ostyngiad o 10% yn y caffi os talwch chi ar eich cyfrif credyd! Ac wedyn beth am wneud peth siopa?

Mae sawl prosiect ar y gweill y tu ôl i'r llenni - yr un mwyaf yw datblygiad cyffrous i ymestyn ein defnydd o ynni cynaliadwy, drwy ychwanegu mwy o baneli solar, ynghyd â batris. Mae nifer o grantiau ar gael gan y llywodraeth i helpu busnesau i fuddsoddi yn y maes hwn, i leihau eu biliau trydan ac i weithio i leihau effeithiau newid hinsawdd. Hefyd, ar sail y profiad o'r gwres uchel dros yr haf - tu fas a thu mewn - rydym yn ymchwilio am bosibiliadau o osod pympiau gwres ac aerdymheru! Y bwriad yw sicrhau y bydd Cletwr yn lle diogel, tawel a dymunol i'n staff weithio, ac i'n cwsmeriaid wrth gwrs. Hefyd rydym am greu 'hyb oeraidd' ar gyfer pobl yn y gymuned sydd mewn angen.

Rwyf yn sicr y bydd Jemima yn dod â llawer o syniadau bendigedig ar sut i wellhau eich profiad yn Cletwr. Mae un peth wedi digwydd eisoes - erbyn hyn mae gennym ddewis ehangach o ffrwythau a llysiau organig yn y siop am brisiau rhesymol.

Gan fod adeg dawelach o'n blaenau ni dros yr Hydref a'r Gaeaf mae'n bwysig bod pawb yn ein cymuned yn cefnogi Cletwr - cofiwch, ni biau Cletwr!

Nigel Callaghan

Liam, y 'Worldwide Welshman' yn perfformio gydag Elen, Carys ac Ailsa ar y cello

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 15

Rheolwr newydd i Cletwr

Ar ddechrau'r haf, ffarweliodd Cletwr â Chloe Birds a fu'n rheoli gyda ni ers tua phum mlynedd. Diolch o galon iddi am ei gwaith caled yn ystod cyfnod anodd i bawb a phob lwc iddi mewn meysydd newydd. Ond byddwn ni'n dal i'w gweld hi yn yr adeilad yn aml iawn, heb os!

Bellach rydym wedi croesawu ein rheolwr newydd, Jemima Mac Monagail. Un o'r ardal 'ma yn wreiddiol ond sydd bellach wedi symud 'nôl yw hi, ac mae ganddi lawer o brofiad yn y sector manwerthu. Gofynnais iddi ddweud rhywbeth amdani ei hun wrthym:

"Rwy'n falch iawn o ymuno â Cletwr fel Rheolwr Cyffredinol ac o fod yn ôl yng Ngheredigion, ar ôl symud i Langynfelyn yn ddiweddar gyda fy nheulu ifanc.

Er fy mod i'n dod o'r ardal yn wreiddiol, rwyf wedi treulio'r 11 mlynedd diwethaf yn byw yn Iwerddon, lle adeiladais fy ngyrfa mewn rheolaeth manwerthu. Yn ystod yr amser hwnnw, cefais brofiad helaeth o arwain timau, rheoli gweithrediadau o ddydd i ddydd ac, yn bwysicaf oll, creu mannau croesawgar lle mae pobl yn mwynhau dod at ei gilydd.

Mae dychwelyd i Geredigion a dod yn rhan o Cletwr yn teimlo fel pennod newydd gyffrous iawn. Rwy'n arbennig o angerddol am y rôl y mae Cletwr yn ei chwarae yng nghanol y gymuned - o ddarparu gwasanaethau hanfodol i gymuned wledig yng Ngorllewin Cymru, i gefnogi pobl ifanc a'u helpu i ddatblygu sgiliau bywyd gwerthfawr.

Rwy'n edrych ymlaen at ddod i adnabod y gymuned leol, gweithio gyda'r tîm gwych a helpu Cletwr i barhau i dyfu a ffynnu. Rhan fawr o fy rôl fydd creu cyfleoedd i bobl ddod at ei gilydd trwy ddigwyddiadau a gweithgareddau, ac rwy'n gyffrous i helpu i wneud Cletwr yn lle lle mae rhywbeth yn digwydd bob amser a phawb yn teimlo'n gartrefol.

Ar ôl 11 mlynedd i ffwrdd, mae'n hyfryd bod gartref – ac rwy'n edrych ymlaen yn fawr at fod yn rhan o gymuned Cletwr."

Croeso cynnes i Jemima a'i theulu.

Nigel Callaghan

Clwb Gwawr Y Pennau

Merched Clwb Gwawr yn mwynhau taith gerdded uwchben Aberystwyth

Taith gerdded yng Ngwarchodfa Natur Coed Penglais oedd gweithgaredd Clwb Gwawr ar 19 Mehefin. O'r Cwps yn dre, dyma ddringo trwy'r coed i fwynhau golygfeydd ardderchog dros Aberystwyth a'r arfordir tua Sir Benfro. Cafwyd bwyd wedyn yn Lolfa'r Athro a phawb yn mwynhau pryd da ar ôl y daith!

Lisa Tomos

Merched y Wawr Tal-y-bont a'r cylch

Bydd y gangen yn ailgychwyn ar nos Lun, 21 Medi am 7.30 yn ystafell waelod y Neuadd Goffa a buasai'n hyfryd cael croesawu aelodau newydd atom. Mae rhaglen fisol ddiddorol wedi cael ei pharatoi gan yr aelodau ar gyfer y flwyddyn.

Bore Sadwrn, 3 Hydref byddwn yn cynnal bore coffi i godi arian tuag at Ymchwil Canser Cymru yn y Neuadd Goffa.

Rydym wedi derbyn dau lun dyfrliw o gapeli Bethel a Nazareth gan artist lleol i'n cynorthwyo i godi arian. Gwahoddir unigolion i gynnig pris (mewn amlen) am y naill neu'r llall a'u hanfon at Mair Nutting neu Fal Jenkins erbyn 3 Hydref. Os am weld y lluniau mae croeso i chi alw ym Maesgwyn, Tal-y-bont. Datgelir enw'r enillydd (a gynigiodd y pris uchaf) yn ystod y bore coffi.

Fal Jenkins

Alun Davies
Contractiwr Trydanol
M 07703 169813
Islwyn, Bow Street, Ceredigion SY24 5AR
E alun.davies142@btinternet.com
NICEIC APPROVED CONTRACTOR

Y LLEW GWYN
Tal-y-bont
Mae Gareth, Bev a Carl yn edrych ymlaen i'ch croesawu i'r Gwyn.
Ar agor bob dydd
Bwyd ar gael 7 diwrnod yr wythnos
Cinio Dydd Sul 12.00 tan 3.00
(Un cwrs / Dau gwrs)
Ystafelloedd ar gael
01970 832245
garethwhitelion@outlook.com

Garej Davmor
Petrol, Diesel, MOT, Gwasanaethau a Thrwsio
Bwyd poeth ac oer ar gael. Siop gyfleustra drwyddedig
Ebost: davmorgarage@hotmail.com
Ffôn: 01970 832278
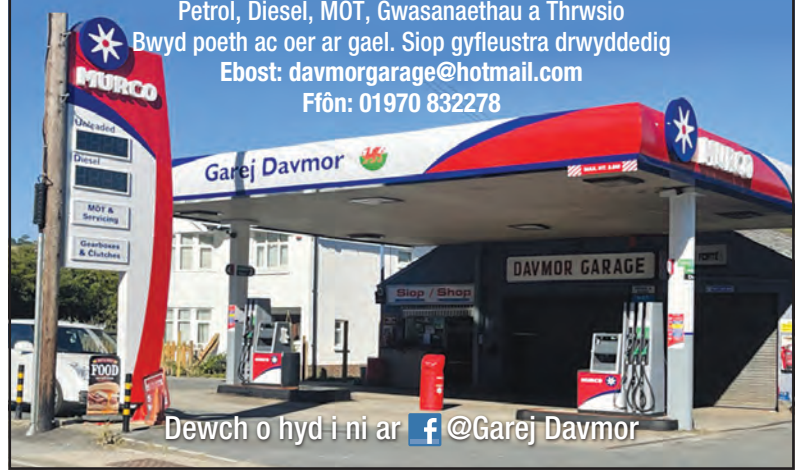

Dewch o hyd i ni ar @Garej Davmor

pp Mai 26.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:23 Page 16

Chwaraeon a Hamdden

Un o goliau Lee Trundle

Haf Prysur

Er y tywydd poeth, mae wedi bod yn haf prysur i Gymdeithas Maes Chwarae Tal-y-bont a'r Cylch.

Ar nos Wener, 10 Gorffennaf, cynhaliwyd gêm bêl-droed arbennig i ddathlu ailagor Cae'r Odyn Galch ar gyfer chwaraeon. Daeth tyrfa o dros 200 o gefnogwyr i wylio gêm (lled) gyfeillgar rhwng tîm o hen chwaraewyr Tal-y-bont a'r tîm presennol. Gwelwyd sawl chwaraewr o'r oes o'r blaen yn dangos eu sgiliau, gydag un ohonynt mae'n debyg yn 67 mlwydd oed!

Y gwestai a chwaraeodd i'r ddau dîm yn ystod y noson oedd cyn-seren Abertawe Lee Trundle. Er ei fod bellach yn 49 oed, sgoriodd sawl gôl a diddanu'r dorf gyda'r sgiliau arbennig a nodweddai ei chwarae dros y blynyddoedd.

Cyn y gêm, mewn araith fer, pwysleisiodd Is-Lywydd Cymdeithas Pêl-droed Cymru Mr Wil Lloyd Williams, Machynlleth, bod angen cefnogaeth sylweddol yn lleol ac yn genedlaethol i gynnal pêl-droed yn y gymuned.

Yn yr achos hwn cafwyd nawdd hael gan nifer o fusnesau lleol a llwyddwyd i godi dros £1200 ar y noson.

Yn ddiweddarach yn y mis cafwyd ar ddeall bod y cais am grant i Chwaraeon Cymru i gynorthwyo'r Gymdeithas i brynu peiriant torri

argraffu
lleol a rhesymol

ylolfa
Talybont Ceredigion SY24 5HE
01970 832 304 /www.ylolfa.com
Holwch Paul am bris: paul@ylolfa.com

Gwobrwyo'r Gwenyn Meirch – y 'Tal-y-bont Hornets' – ar Gae'r Odyn Galch

gwair wedi llwyddo. Gan ddefnyddio grant a hefyd y grantiau a gafwyd gan Gronfa Leri a'r cynghorau lleol, aed ati i brynu peiriant addas ym mis Awst, ynghyd â 'container' i'w gadw'n ddiogel ar y cae.

Er hyn oll, oherwydd bod y cae yn galed dan draed oherwydd y tywydd sych, nid oedd modd chwarae gemau pêl-droed arno tan fis Medi.

Gwobrau Rygbi

Ar ddiwedd y tymor, gwobrwywyd sawl unigolyn lleol am eu cyfraniadau yn ystod y flwyddyn:

Gruffudd Jones, Llwynglas, Tal-y-bont, enillydd gwobr Chwaraewr Ifanc y Flwyddyn i garfan Rygbi Ysgolion Ceredigion.

Daniel Morgan, Alltgoch, Tal-y-bont, enillydd Blaenwr y Flwyddyn a Chwaraewr y Chwaraewyr, Carfan Rygbi Ysgolion Ceredigion.

Dylan Jones, Llwynglas, Tal-y-bont, enillydd gwobr Al Gog yng Nghlwb Rygbi Aberystwyth am y tymor am ymrwymiad i'r clwb.

Gruffudd Jones

Daniel Morgan

Dylan Jones

pp medi 26 - lluniau lliw.qxp_Layout 1 07/09/2026 15:24 Page 1

Hwyl yr Haf

ATODIAD LLIW PAPUR PAWB MEDI 2026

Ai'r 'Wizard of Oz' neu feirniaid y Cneifio Cyflym?

Sioe Tal-y-bont

Enillodd Ela Williams a'i theulu sawl gwobr

Becca Fflur ar gefn Bert sydd yn gwisgo gwregys fuddugol y Dosbarth Arbennig Lleol

Teulu Dolclettwr yn llwyddiannus eleni eto gyda'u defaid Dorset

Heidi Evans, cogyddes y dyfodol

Rhian Nelmes â'i ffotograff buddugol

Magw Ifan â'i harddangosfa goginio lwyddiannus

Jini a Sianco yn cyflwyno basged o flodau i Fal a Gwyn Jenkins, Llywyddion y Sioe (gyda'u hwyrion Lili a Taliesin)

Helen Hicks, Llangynfelyn, buddugol yn yr Adran Llysiau

Elsi Iago, cyntaf gyda'i blodau mewn cwpan

Simon Watkin yn arddangos ei beiriant llifo coed tân

David Jones, Berthlwyd, llwyddiannus yn yr Adran Llysiau

Cafwyd cystadlu brwd yn Adran y Gwartheg Duon

Caio Lewis â'i gacen fuddugol

Daniel ac Osian yn helpu'r beirniad

Ieuan Evans gyda'r ferlen Shetland fuddugol

Y triawd Jenkins, Enoc, Dewi ac Ynyr, gyda'u hyrddod buddugol

Janet Jones, Llwynglas, gyda'i gwobr yn Adran y Cyffeithiau

Elis Wyn Jones a fu'n cystadlu yn yr Adran Dangoswyr Iau

Betty Jenkins, buddugol yn Adran y Gwaith Llaw

Y Gêm Fawr

Y chwaraewyr cyn y gêm i ddathlu ailagor Cae'r Odyn Galch. Adroddiad llawn ar dudalen ôl y papur

Anthony a Lee: cyfanswm oedran 116 mlynedd!

Dawnsio gwerin 1

Garmon yn cael ei lorio: penalti wal gerrig – ond nid yn ôl y dyfarnwr

Dawnsio gwerin 2

Dylunio: stiwdioceri@gmail.com – Ffotograffau gan Arvid Parry-Jones, Hedd Llwyd Edwards, Sean Fitzpatrick a Gwyn a Fal Jenkins.

Noddwyd yr atodiad lliw hwn gan **Y Lolfa 01970 832304**